

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

Den danska
danskonsnärinnan
VILLA POULSEN
som gör succès i "Skandal-
skolan" på Oscarsteatern

JÄGER. HOVFOTO

UR INNEHÅLLET:
EN LITEN GLÄDJSPRIDERSKA
Prins Wilhelm skildrar
"hembiträdet i stugan"

Sköter ni hushållet
per telefon?

So. bidrag av Eva Topelius-Acke, Gurli Hertzman-Ericson, dr. Laura Petri, Vagabonde, Gustaf Ullman, m.fl.

K R Ö N I K A

OM VÅR ANDES STÄMMA I VÄRLDEN OCH NÅGOT OM PRIMOS DITO

DET ÄR MENINGEN ATT MODERSMÅLET skall få en smula mera plats på schemat. Man har upptäckt att det inte är bra som det är.

Det gläder mig. Jag är av den åsikten, att om en människa i grund och botten kan sitt modersmål — kan läsa det, skriva det, uttrycka sig på det klart och redigt i tal och skrift — så är hon en bildad människa. Icke en specialbildad naturligtvis, men vad jag menar med en bildad.

Återigen, om hon luktat en smula på kemi och biologi och mekanik och 10 till 12 andra ämnen, som alla ingå i folkskolans plan, men inte kan vare sig uttrycka sig på, än mindre skriva sitt modersmål, så är hon icke en bildad människa. Punkt.

Utan att behöva tillgripa överstens beväring, som inte kunde stava till de enklaste ord, trots goda betyg från nyligen avslutad folkskola, så räcker det att studera oss omgivande hembiträden, springpojkar och andra personer som åtnjutit folkskolebildning. Vad de möjligen kunna, sitt modersmål kunna de som regel icke.

(Eftersom det är uteslutet att icke lärarna i folkskolan äro nitiska och göra sitt bästa, och eftersom barnen nu för tiden ha ganska många års skolgång, måste splittrandet av tiden i en massa ämnen vara orsaken till, att ett sådant huvudämne som modersmålet icke kommer till sin rätt.)

En person, som sysslar med att kursvis undervisa unga människor — mest f. d. folkskolebarn — i utländska språk, klagar för mig att ojämförligt största svårigheten ligger i, att de flesta icke ha ett begrepp om grammatik. De olika formerna av verb och pronomen äro för dem ett trask, i vilket de räddningslöst förgås.

Inte sant, koncentrationsläsning av svenska under hela lärotiden (c:a 7 år minst!) borde kunna ge ett ganska förnämligt resultat? Och ingen kan väl förneka att den unga människa, som kommer ut i världen fullt förtrogen med sitt eget språk, har en icke föraktlig barlast. Förutom att en sådan förtrogenhet i ett ämne, skänker lust till vidare utbildning i ämnet.

Så en dag kanske randades, då kökets unga Amanda använde en del av sin lön till inköp av böcker och bokhyllan blev en nödvändig möbel i jungfruburen! Allom till glädje och fromma.

Nå, sägs det, det där blir ju mycket roligt, men hur skall det gå med de andra ämnena? Är det meningen att folk skall framsläpa sitt liv okunniga i t. ex. botanik, kyrkohistoria och teckning?

Härtill vill jag svara: den ordinära fabriksarbetaren, lantarbetaren, tjänsteflickan eller butiksbiträdet har i alla fall glömt alla dessa specialkunskaper efter några få år. Sätt i gång en examen, få vederbörande se!

När kunskaper, ett, ligga obrukade, två

från början varit motsatsen mot grundliga, ha de en otrolig förmåga att liksom försvinna. (Om de i alla fall ligga på botten av det undermedvetna, vete Freud. Någon som helst betydelse i vårt vakna tillstånd ha de i varje fall icke.)

Men verklig kunskap i ett ämne — här modersmålet — ger mig perspektiv över tillvaron och mer möjlighet till vidare utbildning, liksom större möjlighet till fördjupning, än en massa slarvkunskaper.

Exempel från andra gebit än modersmålet: en verkligt skicklig guldsmed, eller skomakare eller bokbindare, eller jurist eller läkare är en personlighet på ett helt annat sätt än den, som kan allt möjligt och ingenting ordentligt. Gedigen kunnighet i ett visst ämne är en moralisk faktor. Den som absolut behärskar något, vad det vara månne, har något att hålla sig till, en stav att stödja på under vandringen på den smala och steniga vägen.

För en människa som i tal och skrift kan sitt modersmål, står om icke hela världen, så halva världen öppen. När man verkligen förstår vad man läser, så är det intet som hindrar en att studera vidare.

Men den stackars krake, som stiliserar sitt platsansökningsbrev:

»Är på lande född, kunig iskrivjöromål och varjehannda söcker platts som kontorsbiträde är ledig nästa appril var venlig ock svara med dessamma»

Han har inte stort hopp om varken den sökta eller någon annan plats, även om han en gång kunnat redogöra för en accumulator eller rita gullvivans diagram.

Om man tänker sig själv som mäktig chefinna — med en smula fantasi kan det gå — och får 100 svar på sin annons efter en kontorsflicka, gallrar man inte först ut de felstavade, illa formulerade svaren? Även om de dem åtföljande betygsavskriften visa utmärkta färdigheter i historia och kristendom. Eller i kemi och fysik. Och väljer man inte bland dem, som äro korrekt formulerade, för att slutligen bestämma sig för den individ, som vid personligt sammanträffande talar bildat och uttrycker sig klart och redigt. Huru hennes betyg i kemi än äro!

För att sedan, i glädjen över denna, sitt modersmål behärskande Fågel Fenix, öka hennes lön till det dubbla.

*

I Przemysl har en lärare inför klassen hånat en gymnasist för dennes svärmeri för en skådespelerska. Ynglingen gav läraren en örfil.

Det blev stor uppståndelse, gossens far stängde sina dörrar för sin son, som begick självmord.

Historien är ett belägg för vuxna personers hänsynslöshet mot barn och ungdom.

Läraren förolämpar ynglingen inför klassen på det grövsta, viss om att risken är ingen.

Fadern fäller dom utan rannsakan. Säker om sin gudomliga fadersmakt.

Detta händer dagligdags. Lärare och föräldrar tillåta sig mot barn de otroligaste saker, som de aldrig skulle tillåta sig mot vuxna. Som t. ex. att utan bevis kalla barnet lögnare. Tvivla på dess uppgifter. Tillvita det allsköns odygder, säkra, därför att barnet icke får ingå i svaromål. Ty då bruste det i den respekt det är skyldig de äldre. (De äldre få däremot opåttalt brista i den ridderlighet man är skyldig de svagare.)

I det relaterade fallet reagerade ynglingen. Slog läraren en örfil. Och sköt sig sedan själv, sen fadern gett läraren rätt.

Befolkningen är upprörd. Man har förstört lärarens hus och slagit in fönstren i skolan.

Det står inte vad man gjort med fadern. Varav jag sluter, att han själv gjort det enda riktiga: hängt en kvarnsten om sin hals och sänkt sig i havets djup.

*

”Att tänka fritt är stort
att tänka rätt är större”

anser Primo de Rivera och vill reformera pressen. Liksom Mussolini, liksom de ledande herrarna i Sovjet.

Ty alla dessa potentater veta vad rätt är och hur en tidning skall skriva för att skriva i det rättas och ädlas tjänst.

Kannibalhövdingen Tua-Tua vet också vad rätt är. Alla, som makten hava, veta vad rätt är.

De, som ej ha makten, fara alltid vill. Det är närapå utmärkande för minoriteten. De få trösta sig med att sjunga min tid den kommer nog också en gång. (I Spanien, Italien, Ryssland och Kannibalien göra de klokast i att sjunga sotto voce!)

Lindhagen vill också sätta fason på tidningarna. När han blir diktator bli tidningarna goda och sanna om icke omväxlande. Vilket senare betyder mindre, då de utkomma på esperanto.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

EN LITEN GLÄDJESPRIDERSKA

Om hembiträdet Marie och hennes bedrifter under Rivierans sol.

HON HETER MARIE. NAMNET spelar ingen roll, hon skulle lika gärna kunnat heta Simone eller Cecile utan att sakförhållandet på minsta sätt förändrats. Ty vad är i grund och botten ett namn? Bara en etikett som klistras på en människa och som hon får dras med hela livet igenom antingen hon vill eller ej. En adresslapp, som stundom kan ange varifrån hon kommit men aldrig vart hon går. En stämpel, i bästa fall utvisande den dag hon fötts eller det humör hennes föräldrar varit på när det blev fråga om dop, i sämsta fall vilseledande eller helt och hållet intetsägande. Det senare har inträffat med Marie, hon är inte född på sin namnsdag och än mindre har hon något som påminner om det helgon, efter vilket hon uppkallats. Det råar hon naturligtvis inte för, slumpen skapar den ena människan så, den andra så. Emellertid vill jag gärna tro att hennes föräldrar varit gudfruktigt folk som tänkt på Vår Fru när de buro det lilla sprattlande byttet till prästen. Ty även i svåra fall bör man söka efter förmildrande omständigheter.

Det förhåller sig nämligen så att flickbarnet aldrig vuxit opp ordentligt, varken i fysiskt eller andligt hänseende. Hon är ännu samma utbildade lilla varelse som för 53 år sedan upphävde sitt första gallskrik på vår hjärtlösa planet. Hennes knubbigt runda former äro bara en aning vidlyftigare, hennes hår glesare och gråare, hennes rygg böjdare. En normal person når hon lite över höften, om man målade henne svart skulle hon pryda sin plats hos vilken afrikansk dvärgstam som helst. Hon går inte, hon rullar fram som en saktmodig ångväkt och när hon sträcker ut handen efter något tror man först att det bara är underarmen som rörs och väntar förgäves på fortsättningen. Därför ser man henne jämt dragande en portativ trappstege efter sig som hon använder att nå upp till även mycket medelmåttigt höga hyllor, där hon ställer allting närmast kanten och lämnar det säkrare utrymme bakom tomt. Dit når hon aldrig, stackars liten. Nej, försynen har sannernligen varit snål på måtten när den utrustade Marie, inte i något avseende har hon skäl att rosa dess givmildhet. Ty det brukar ju ofta vara så att ett kroppsligt lyte mer än uppvägs av en spänstigare ande. Och tvärt om. Så hoppades jag i varje fall den dag hon kom.

En bekant, som bodde på ett blygsamt pensionat, hade nämligen rekommenderat henne eftersom jag behövde ett hembiträde i stugan. I livliga färger hade hennes förtjänster utmålats hur präktigt hon skötte ett hushåll för femton personer, hur rappt

Av
Pewe
Signaturen Pewe har väl alltid haft en stor plats i Idunläsarinnornas hjärtan, men såsom han fångar dem nu, då han berättar om sitt hembiträde, har han väl aldrig gjort det förr — det är en förtjusande skildring fylld av humor och älskvärt raljeri.

det gick med rumsstädningen, hur utmärkt mat hon lagade — med ett ord hur förfaren hon var i allt, som hörde till ett hems skötsel. I förtroende fick jag dessutom veta att hon slavat i alla sina år och väl vore värd ett lättare arbete på gamla dar. Naturligtvis tyckte jag synd om Marie och sa att hon gärna fick ta platsen på försök. Och så tågade vi iväg en vacker dag till bussen. Först då märkte jag hur liten hon i själva verket var. Att människorna vände sig om och såg efter det omaka paret var ju inte att undra på, de tänkte väl vi voro någon ny upplaga av Fyrtornet och Släpvagnen på väg att provfilma.

Väl hemkomna försökte jag att sätta Marie in i sina sysslor. Hon svarade undergivet »oui, missieur» på allt och blickade

så troskyldigt som helst ur sina runda grå ögonglober. Från hennes sida inskränkte sig konversationen till dessa båda ord varefter hon rullade till sitt värv. Lite senare på dagen märkte jag att hon tydligen inte begripit ett jota av vad jag sagt. Det var inte att undra på eftersom hon strängt taget bara talade »patois», ett slags landsmål som används här nere av lantbefolkningen och som är lika långt avlägsen högfranskan som danskan t. ex. är olik svenskan. När hon i sin tur skulle berätta något var det jag, som blev ställd. Till en början lät det som hebreiska eller sanskrit eller vilket annat underligt tungomål som helst och först småningom lärde jag urskilja orden och tyda deras innebörd tack vare en obetydlig kunskap i italienska. Så använde jag de få uttryck jag mindes från detta språk och på så sätt kommo vi småningom överens och kunde nödtorvtigt konversera. Det blev en sannskyldig rotvälksa som ingen utomstående troligen begripit ett ord utav. Men det behövdes ju inte heller. I förlitande på de goda rekommendationer Marie medfört såg jag mot framtiden med ljus tillförsikt och tänkte att för en så klok kvinna betyder lite språkförbistring ingenting, hon klarar biffen ändå.

Inom kort skulle man dock få se på annat. Det dröjde inte många dar förrän jag upptäckt att hennes förstånd i likhet med hennes kropp glömt sig kvar i barnstadiet.

Sanningen att säga fanns det absolut ingenting i hennes bedrövligt trånga hjärnkontor. Det var så illa möblerat som gärna möjligt. Att tänka själv hade hon aldrig fått lära sig, att tänka efter ännu mindre. Med samma oföränderliga undergivenhet svarade hon visserligen sitt »oui, missieur», till allting, men att sedermera uträtta det? Nix. Antingen var det minnet eller fattningsförmågan eller kanske bådadera som klickade. Då tyckte jag det var än mer synd om gumman, hade helt enkelt inte hjärta att köra av henne, och lät henne stanna någon tid för att se om det inte skulle bättra sig när vi båda två blivit varmare i kläderna.

Veckorna som följde voro rätt prövande, den ena förtretligheten hopade sig på den andra. Ändå ångrar jag inte ett ögonblick att hon fick stanna ty på sätt och vis har hon varit en liten glädjespridarska i stugan, nota bene om man är i besittning av en lagom stor portion humor. Utan den hade man naturligtvis för längesedan blivit minst sagt förbannad.

Redan första morgonen börjades det. Vart i herrans namn hade skorna tagit vägen? Jag letade i garderoben, under sängen, under byrå, skåp och stolar men in-

(Forts. sid. 367.)

Den lilla glädjespridarskan, Marie.

Endast Västkustkoljan

ger den läckraste fiskfärsen =
Fås i alla välsorterade livsmedelsaffärer.

Sjökungens

En av framstående arkitekter utarbetad broschyr.

RUMSKONST och HEMTREVNAD:
Innehållande viaritningar, rumsinteriörer etc. jämte råd och vägledning vid byggandet och inredandet av ett eget hem, kan på begäran gratis och portofritt erhållas från **Norrköpings Tapetfabrik, Norrköping.**

LITTE R Ä R A P R I M Ö R E R

TRE BÖCKER I SLÄKT MED VÄRVINDEN.

VÄREN GÖR SIG ICKE BLOTT PÅ mint med tinande snö och ljumma vindar, utan med oro i blodet, med längtan till nya och främmande farvatten och smälrande vindkast i tackel och tåg. De tre första vårböcker som fallit i mina händer äro alla förknippade med ungdomens längtan och oro, med seglatser på de stora världshaven och med allt det friska och saltmättade som gör sig så starkt förnimbart efter en lång vinter av mörker och stillasittande.

En av dessa böcker, som bär namnet »Skepparhistorier» är ett debutarbete av Astrid Kähr, och kan varmt rekommenderas till dem som tycka om en god historia. Ty denna författarinna kan verkligen berätta, antingen hon nu gått i lära hos någon gammal skeppare i en såsbrun kajuta, där själva de knarrande väggarna äro inmängda med öden och äventyr från fjärran kuster, eller det är barndomsintryck, som gått henne så starkt i blodet, att de blivit omsatta i dessa förträffliga små skildringar. Bygga på den egna upplevelsen kunna de väl knappast vara, fastän författarinnan besitter en förbluffande sakkännedom om allt som rör havet, skutan och sjötermerna. Icke heller kommer det inlärt, utan verkar så friskt och ursprungligt som om Astrid Kähr i en skeppspojkes skepnad själv äntrat klyvarbommar och repstegar. Hon är lika hemmastadd i skansen som vid rodret och spakarna, och det är med ett levande intresse man följer Concordia, Queen Mary, Delfinen och allt vad de heta, när de för fulla segel möta orkanen och jaga fram genom fräsande sjöar.

Det är liv och fart och brusande vindar i dessa skepparhistorier, men författarinnan berättar aldrig på måfå eller för stämningens skull, det finns en poäng i var och en av dessa historier och en god inblick i sjömannens psyke. Vidskepelsen kommer osökt och mystiskt fram i sådana berättelser som »S. O. S.» och »I fullmånens bann.» I samlingens sista berättelse konfronteras på ett utomordentligt verkningsfullt sätt den nya tiden med den gamla, och i åtskilliga andra får man intrycket av den goda kamratan da som råder ombord på ett fartyg, och som med något av instinktiv självbevarelsedrift utsöndrar de dåliga elementen.

Astrid Kährs skepparhistorier äro värda att beaktas, ty de äro både roliga och väl berättade.

Sven Barthel, så vitt jag vet även det ett nytt namn, håller sig till hemlandet och skildrar i »Ramsöpojkar» skärgårdsfolkets arbete med strömmingsfiske, skötbåtar och utterjakt. Den längsta berättelsen, »En sommararabesk», är med sin kvalmigt erotiska atmosfär den minst givande och sämst komponerade, den flyter ut i stämningar och detaljmåleri. Men de kortare berättelserna, friska och hurtiga i stil och händelseförlopp, läser man med nöje och behållning. Det finns karak-

tär och stil på dessa fiskarpojkar, vilka i kamp mot väder och vind få slita för brödfödan, och när det gäller naturskildringar, kan författaren i raska och hårda pensel drag måla fjärden och kobbararna, vindbruset i öarnas tallskog och silverblänket över vågryggarna. Han tecknar fast och säkert, och även hos honom förefaller den verklighet han skildrar att vara insprängd med den egna upplevelsen.

Det är inget latmansgöra att tjäna sovel till brödbiten ute bland skären. Innan dagern gränat över kobbararna måste man iväg till skogshuggningen eller strömmingsfisket. När man vänder båten mot hemfjärden, kan det hända att sjöarna komma farande så att skumtrasorna fladdra långt uppåt land och isvattnet silar genom kläderna. Livet hänger ofta på en tråd, och även om man halvt medvetlös vacklar hit och dit, genomfrusen och yr, så vet man att det är livhanken det gäller och hugger i med nya tag. Det hårda och hårdande i detta liv, har författaren funnit talande uttryck för, och genom det karga, och icke sällan ödesmärkta, skymtar en bred och folklig humor samt den hemtrevnadens stilla värme som kan spridas kring en osande fotogenlampa eller kring en kaffepanna som står och puttrar på spisen. Sådana figurer som Daniel Sjögren, kämpande för sin rätt som myndig fiskare gentemot en gammal envis och förstockad far, kommer man ihåg, och det är med nöje man följer Julius, när han, försiktigt tassande i sina mjuka sältossor, smyger sig fram över strandstenarna med gevärshanen på spänn.

Den tredje boken »Syndare i Sommarsol» är skriven av en mera erfaren skribent än de båda andra och har hunnit bli ganska omtvistad i pressen och den allmänna uppfattningen. Författaren, Sigurd Hoel, har redan ett par böcker bakom sig i sin produktion, men det är först med denna roman han har slagit igenom, och när den nu föreligger i svensk översättning, har samtidigt den norska upplagan blivit slutsåld från förlaget.

Trots titeln och den halvt raljerande samtalston som är utmärkande för skildringen, bör man icke låta lura sig att betrakta denna roman, vilken rör sig om nio ungdomars upplevelser ute i havsbandet, som ytlig eller banal. Den är intetdera, men den är en mycket rolig bok som kan förströ även den som icke bryr sin hjärna med att leta efter djupsinnigheter under skämet. Den är också en synnerligen intelligent skriven bok, vars författare äger en skarp blick för människor och situationer, och det är något oförfärat norskt och frejdigt i den anda som utmärker den. Sigurd Hoel drar sig icke undan från problemen, han låter sommarsolen fritt och obehindrat lysa över dem, och många som tillhöra en äldre generation skola säkerligen rysa över dessa ungdomars syn på livsfrågorna. Men det finns något ärligt och fördomsfritt i hans resonemang och han låter aldrig tendensen inkräkta på människoskildringen. De äro ungdomar av kött och blod, dessa studerande ynglingar och flickor, vilka slagit sig ned på Norges västkust för att leva kamratligt och ha det gott och vilsamt

mellan studierna, men vilka snart få erfara de förvecklingar och omvälvningar som erotikerna ställer till med i deras paradisiska tillvaro. Det blir icke bara meditationer i sanden och på klipporna. Varje individ är en typ för sig, en karaktär som man lär känna genom några raska penndrag eller några fyndiga repliker.

Sigurd Hoel är en mästare i att kunna skriva en rolig och underhållande dialog. Med skarp analys ser han till botten av förhållandet mellan Alf och Erna, mannen som hellre låter såra sig till döds än att pruta av på sina principer, och kvinnan, som drivs till ytterligheter för att nå fram till människan bakom principerna. Författaren skildrar människobarnen sådana de äro, varken sämre eller bättre, men genom skildringen framlyser också hans sympati för den ungdom som blivit mycket förkättrad, men som ärligt och oförfärat söker lösa problemen efter sina egna mått och efter en ny tids riktlinjer.

Genom de tre böckerna känner man havets friska fläktar, ljuset över de vida vattnen och sommarsolens glittrande på de evigt glidande böljorna. Något av deras sunda och verklighetsfyllda tro på det unga och formbara är i släkt med värvinden och förnyelsen.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

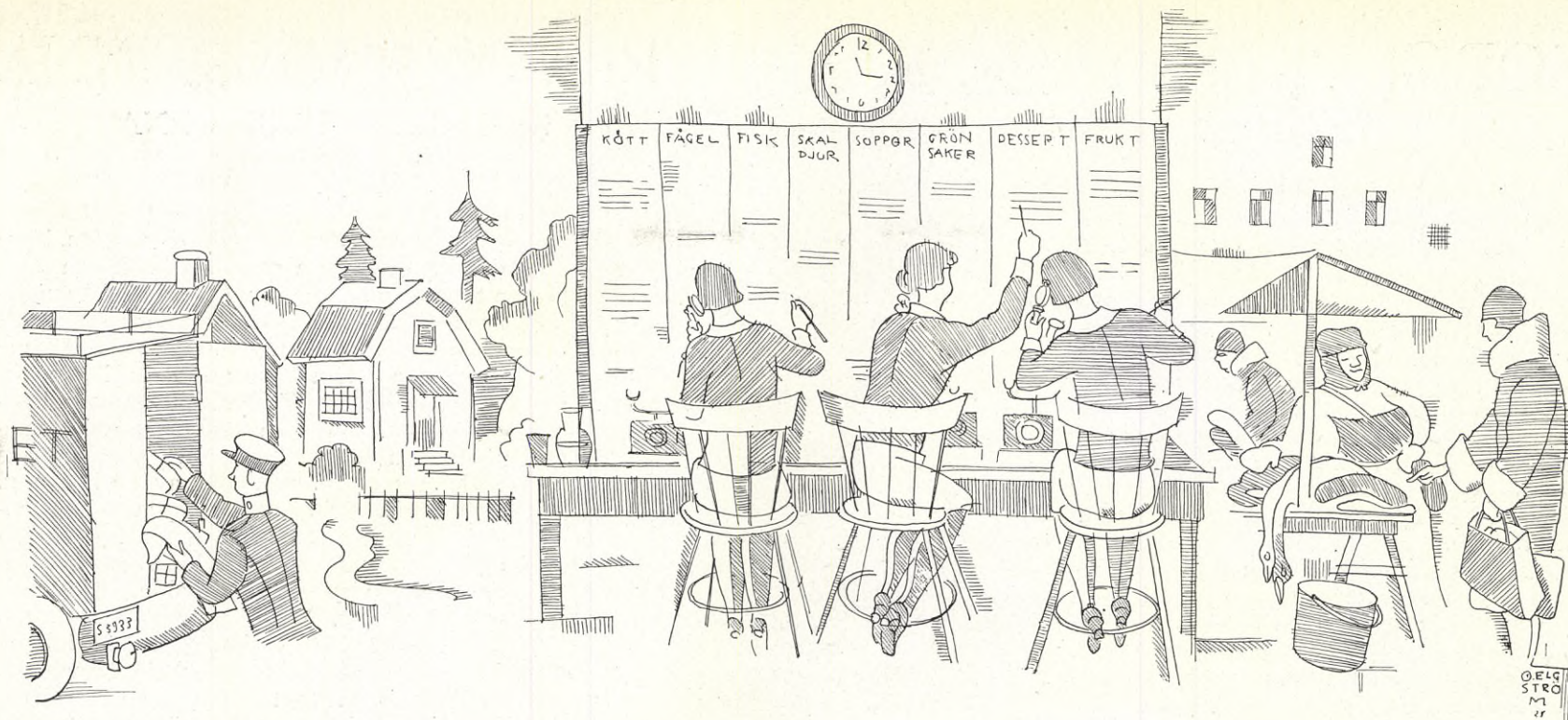
Fru Margit Thermanius, född Seth, maka till löjtnanten vid Kongl. Flottan Bror Thermanius.

**EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL**

ALLA SOM BAKA HEMMA
inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättmjält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl.
— Cream-Phosphatpulveret med den underbara jäskraften.

OCKSÅ ETT ELEKTRISKT HEMBITRÄDE

GÖR NI ERA HUSHÄLLSINKÖP PER TELEFON?

— TAG SLUMPEN, FRUN, SKA frun få'n billigt, så får jag slut och komma hem sen!

Är det någon husmor, som på sin torgrond inte får ett sådant erbjudande? Det kan vara de första nässlorna för året eller någon annan primör, det kan likaväl vara en halv kappe äpplen eller potatis av något blandad beskaffenhet, sedan de bästa plockats ut. Men ändå? Man gör ett hastigt, tyst överslag, lönar det sig att lyssna till den frestande rösten?

Man går förbi, men ångrar sig i detsamma, men det är inte förenligt med ens värdighet att vända om. Eller man fastnar för slumpen vad det nu kan vara, och den gör stor lycka i den form den sedan kommer på bordet. Att göra torguppköp är många gånger nästan lika spännande som att se ett biodrama. För den husmor, som älskar mat, blir det kanske alltför många tillfällen till att frånga de stränga ekonomiska principer hon bär i sitt hjärta. Hon gick ut med den fasta föresatsen att köpa allt som behövs till den goda och billiga rätten får i kål och hon kommer hem med de första fina kycklingarna och de första riktigt knutna salladshuvudena.

Den som alltid själv gör uppköpen får snart sina specialkällor, de enda, som hon gillar. Det kanske blir hennes lilla system, hon eftersträvar inte något annat, bevars väl, utom naturligtvis att familjen skall berömma hennes huslighet och inte knota. Kanhända att hon sedd ur nationalekonomisk synpunkt är klandervärd?

Att göra uppköp kan väl varje husmor, mena somliga. Men andra skulle vilja påstå, att det är en stor konst och att på de rationellt drivna uppköpen vilar en av hörnstenarna till hemmets ekonomi.

Men denna konst kan faktiskt varieras i snart sagt det oändliga. Man kan också sköta den sidan av sitt hushåll per telefon. Är det fördömligt att använda telefon som ett slags elektriskt hembiträde? Innan den

Sköter Ni Ert hushåll per telefon? Detta är en ganska tänkvärd fråga för husmödrarna, ty att göra sina hushållsinköp per telefon har visserligen sina stora fördelar men också sina nackdelar. För att belysa denna sak har Idun framfört spörsmålet till några husmödrar och leverantörer och de ha en hel del intressanta synpunkter att andraga i ämnet.

fanns skickades ju jungfrurna ut i staden i en mängd av de ärenden, som den nu utträttar.

Telefonens inslag i det moderna hushållet är verkligen något att överväga. Naturligtvis är den outhärlig, även för andra tillfällen än då man glömt något i sista stunden. Men missbrukas den till dagligdags i husmödrarnas tjänst just för uppköpen till köket?

Vi ha frågat oss för på några håll och fått till svar både ja och nej, precis som man kunde vänta sig. Anser ni, att uppköpen per telefon för hushållet äro förkastliga eller ej?

Ordföranden i Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, fru Agnes Ingelman, är den första Idun vänder sig till. Fru Ingelman svarar:

— Både ur ekonomisk synpunkt och för matlagningen anser jag det vara förkastligt för en husmor att uteslutande telefonera sina rekvisitioner av matvaror och specier till leverantörerna. Och detta framför allt av det skälet, att en husmor på det sättet inte kan övervaka detaljerna. Men det är just på detaljerna det hänger i ett hushåll. Det är så oerhört viktigt, att husmodern ställer hemmets ekonomi på en så riktig bas som möjligt i synnerhet i dessa tider, och hur skall hon kunna efterleva den regeln, om hon låter något undgå sin kontroll?

Men jag måste medge, att det finns i alla fall förmildrande omständigheter för telefon. Kvinnor i förvärsarbete tvingas helt enkelt att anlita dess hjälp för att hinna med att sköta sitt hushåll bredvid. Man kan också tänka sig att om husmodern

verkligen får kontakt med sin handlande, så har han väl reda på hennes önsknings och det ligger i hans intresse att vara så samvetsgrann som möjligt. På så sätt kan hon få ett stöd i sin strävan att vara en sparsam husmor, fastän hon av sitt arbete hindras att gå in i hushållets detaljer som den kan, som helt ägnar sina krafter åt hemmet.

Fru Agda Vilén, som bor vid Djursholm och är intresserad medlem av husmodersförbundet, en tid också dess styrelseledamot, har en del att säga ur villastadssynpunkt.

— Telefonen sparar tid för en husmor och hon behöver den absolut för sina uppköp, om hon bor i villastad, säger fru Vilén. Men man måste använda den med förstånd. Man samlar på hög och skriver upp vad man behöver, så att det blir överskådligt och man kan göra en stor beställning på en gång. Detta gäller i synnerhet specier och torra varor, som skola finnas hemma. I mitt kök har jag en anslagstavla där hembiträdena kunna markera vad som håller på att taga slut genom att trycka på en knapp. För större hushåll är det mycket lämpligt att samla ihop rekvisitioner.

Men man måste absolut fordra att leverantören skickar med en specificerad nota för kontrollen. Även små hushåll kunna med fördel praktisera systemet och betalningen bör, tycker jag, helst ordnas med månatliga räkningar eller motböcker, som regleras med jämna mellanrum.

Det är kanske svårare att köpa kött och fisk efter detta system, men för dem som bo i villastäder med stora avstånd blir det alltid förr eller senare en nödvändighet. En pålitlig leverantör missbrukar inte kundens förtroende utan söker alltid att stå på kundens bästa.

Men hemskickningen får inte missbrukas. När allt kommer omkring är det ju kun-

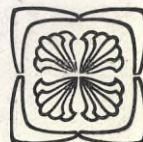
(Forts. sid. 367.)

CAP
Pom-Pom

Yppersta kvalitetschoklad i
Palmery och Mjolk
i originalaskar å
1 krona (170 gr.) • 50 öre (80 gr.)

SORGERNAS KVINNA — STRIDENS HJÄLTINNA

JOSEPHINE BUTLER, SOM STRED FÖR ATT HJÄLPA DE FALLNA KVINNORNA

ETT HUNDRAÅRSMINNE.

HÄR HEMMA I SVERIGE HÅLLA vi på att diskutera nya lagar för de olyckliga kvinnor, som gå under namn av prostituerade, och det torde ha sitt intresse att uppliva minnet av en kvinna, som framför andra fäst världens uppmärksamhet på dessa kvinnors eländiga lott och väckt mänsklighetens förbarmande med dem: Josephine Butler. England räknar henne för en av sina ädlaste döttrar och bereder sig att i år fira hundraårsdagen av hennes födelse.

Josephine Grey föddes den 13 april 1828. Hon var dotter till en godsägare i norra England, känd som kämpe för den franska revolutionens idéer: frihet, jämlikhet, broderskap. Dottern växte upp i en rättfärdighetsälskande miljö. I England är den politiska rättfärdighetslidelsen ofta förenad med den religiösa, och denna lyckliga förening förefanns hos den unga miss Grey. Hon brann av hunger och törst efter rättfärdighet, mänsklig och gudomlig. Tidigt upprördes hon av den ringaktning hon tyckte sig förmä i de gamla kyrkofädernas skrifter gent emot kvinnan, tanken att mannen skulle vara Guds favoritskapsse sårade henne. Hon gifte sig emellertid med en ädel man, som kom henne att för en tid glömma sin bitterhet mot männen. Doktor Butler var lärare vid universitetet i Oxford, men familjen flyttade efter några år till Liverpool, och här inträffade en händelse, som blev av utomordentlig betydelse för mrs Butlers hela liv.

Makarna hade en enda liten dotter, Evangeline. En dag hade föräldrarna gjort en promenad tillsammans, och flickan rusade ner för trappan för att möta dem, men råkade falla över trappbalustraden och utandades inom några minuter sin sista suck. Modern var en lång tid lamslagen av sorg. En dag sammanträffade hon emellertid med en gammal kväkerska, som hon klagade sin hjärtenöd för. Den gamla lade sin hand på den sörjande moderns huvud.

»Gud har tagit ditt barn från dig», sade hon. »Men det finns många unga hjärtan, som behöva en moders kärlek, det finns många förlorade döttrar, som behöva räddas. Gud sänder dig till dem.»

Den gamla gjorde en handrörelse och pekade på ett visst hus.

»På den porten ber dig den barmhärtige guden att klappa.»

Mrs Butler tog den fromma kväkerskans ord som en Guds kallelse och gick till det nämnda huset. Det var ett fattighus med en särskild avdelning för fallna kvinnor. Och denna dag invigde Josephine Butler sitt liv för vilseförda kvinnor. Hon ägnade dem hela sitt rika hjärtas moderskärlek, och genom sitt mjuka varma väsen mildrade hon många hårda sinnen och helade många sjuka hjärtan. I sitt eget hem hade hon ett rum ordnat för kvinnor, som tröttnat på lasten eller hejdats av sjukdom på sin eländiga bana, och många voro de som hon vårdade och hugsvälade in i deras sista stund. Hennes ögon öppnades för den skriande orättvisan i samhället, som

Josephine Butler.

låter blott den ena lida för två människors gärning, som straffar kvinnan, men låter mannen gå fri.

»Under månader och år», säger hon, »åstundade jag att bada mina händer i blod. Jag var frestad att bli mördares mördare. Hämd, fasa och hat söndersleto min själ. Gud tycktes försvunnen. Vad jag hörde och såg skakade min tro på honom. Onda andar tycktes mig regera världen. Om nätterna drömde jag om mord och våld. Jag hatade med ett hat, som drev mig bort från Gud. Men slutligen krossade Gud mitt hjärta och överlämnade mig åt en sådan förtvivlan, att jag omsider måste ge tappt och anförtro det hela åt honom.»

1869 antog engelska parlamentet »lagen om smittosamma sjukdomar», d. v. s. det franska systemet med prostitutionens reglementering enligt Code Napoléon introducerades i England. Obligatorisk läkarbesiktning av kvinnor på vissa dagar i veckan infördes i garnisonsstäder och örlogshamnar samt deras närmaste grannskap.

Nu var fru Butlers stund kommen. Hela hennes förra liv hade förberett henne för den kallelse, som hon kände vara sin: att bekämpa den av parlamentet just antagna lagen. Omedelbart utfärdade hon sin krigsförklaring och kastade sig ut i striden. Hon for omkring i hela landet, höll upplysningsmöten och blottade sanningen om kvinnornas förnedring och elände samt

Visa.

Där Attilas hästar stampat,
där växer bara sten.
Ur brand och blod och bårar
och multna mänskoben
gror bara sand och sten.

Där vännen min har trampat,
där spirar blad och blom.
Upp springa nya vårar,
en trädgårds rikedom
av idel rosors blom.

EVA ÅRADS.

LAURA PETRI.

väckte en storm av opposition. Hon löpte därvid den största personliga risk och hade att möta mångt rasande anfall från männens sida, men hon lyckades ock vinna män som sina bundsförvanter. »Gud hade mycket att lära oss, och han ledde oss till att göra en vädjan till männens hjärtan.» Efter en nära tjuguarig strid hemförde hon segern 1886, då prostitutionens reglementering upphävdes av parlamentet.

Året dessförinnan deltog hon i en annan strid och var med om att vinna en annan parlamentsseger: höjandet av den engelska kvinnans skyddsålder från tretton till sexton år.

Förslaget härom hade redan tidigare framförts i parlamentet, och lordernas hus hade givit det sitt bifall, men det hade fallit i underhuset. 1885 väcktes förslaget på nytt av Frälsningsarmén, som just börjat sitt räddningsarbete i London. Frukantvärda fakta hade blottats inför den unga mrs Bramwell Booths ögon, som fått sig detta arbete anförtrott. Hennes man beslöt att anställa grundliga efterforskningar i den undre världen och fick till sin hjälp mr William Stead, den beryktade redaktören för Pall Mall Gazette. Efterforskningarna ådagalade att Londons illa beryktade hus rekryterades till stor del av tretton och fjortons års flickor. Den engelska lagen förklarade nämligen flickebarnen fågelfria redan vid tretton år, och det trettonåriga barnet blev ett lätt offer för männen.

För att inför den breda publiken åskådliggöra hur det tillgick i den undre världen, beslöt de båda herrarna att ta ett djärvt steg: de köpte själva en ung flicka på den engelska vita slavmarknaden och bortförde henne. En f. d. kopplerska, som blivit omvänd genom Frälsningsarmén, lämnade sitt sakkunniga bistånd vid transaktionen, och allt gick efter noter. I sin tidning offentliggjorde mr Stead förloppet av det hela och kunde belägga sina hemska avslöjanden med färsk fakta. Sin uppsatsserie i ämnet kallade han: Kvinnooffret i det moderna Babylon. Hans artiklar väckte en utomordentlig sensation, och hela England reste sig.

Samtidigt höllo mrs Butler och mrs Catherine Booth tändande agitationsmöten i London, och den senares make, Frälsningsarméns general, organiserade en jättepétition, som i all hast samlade hundratusentals underskrifter och presenterades i underhuset. Med en hittills osedd snabbhet fördes förslaget igenom, och parlamentet antog lagen om höjandet av kvinnans skyddsålder från tretton till sexton år.

Fru Butler levde länge och blev en gammal kvinna, men hennes ädla gestalt var märkt av sorgen. »Jag sörjer ibland», sade hon, »att jag ej äger den glädjens prägel, som är ett så mäktigt vapen i den kristna trons tjänst och så tilldragande för de unga, men tidig sorg sätter sin outplånliga stämpel på dragen.» Hon var en sorgernas kvinna, men även en stridens och segerns hjältninna.

AUX GALERIES LAFAYETTE

Modeller och prover till påseende hos
GALERIES LAFAYETTE AGENTUR

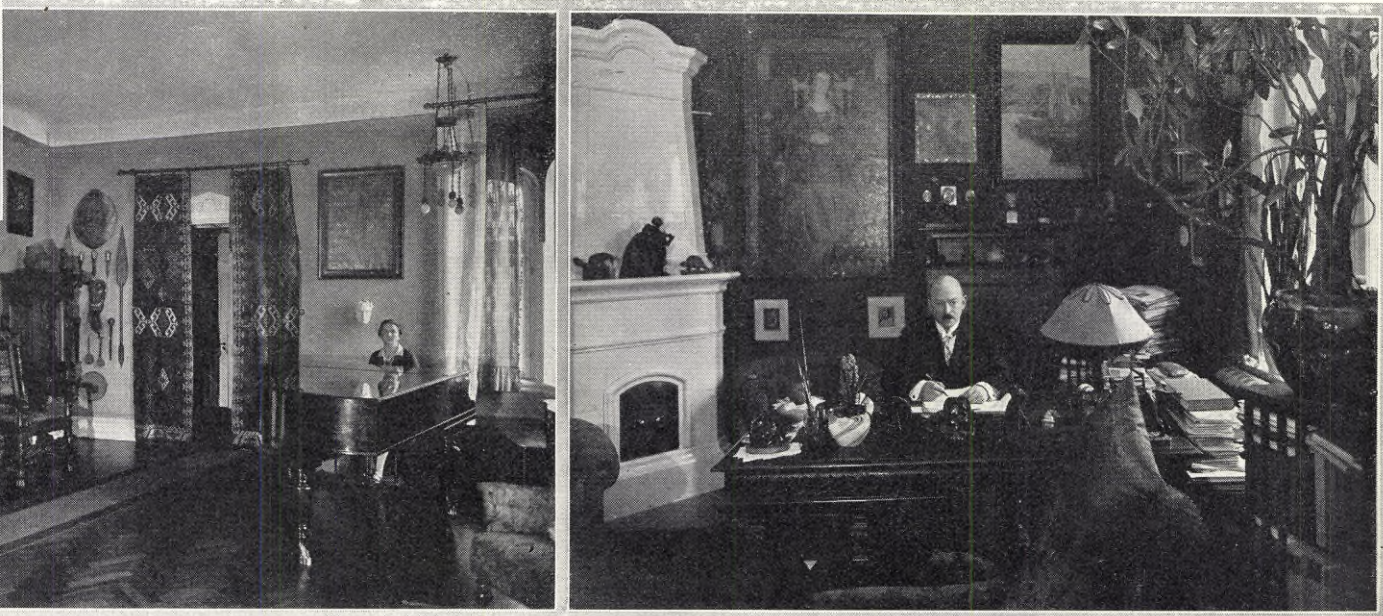
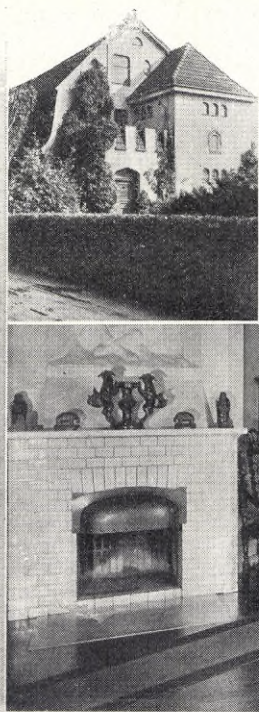
Norr 160 55
Rika 115 66

Begär våra kataloger.

Birger Jarlsq. 29
STOCKHOLM

ROSENVILLAN I PROFESSORSSTADEN

HEMMA HOS PROFESSOR OCH FRU IVAR BROMAN I LUND.

Överst t. v.: "Rosenvillan", nedtill fru Dagmar Broman i musikrummet. — T. h.: Professor Ivar Broman i sitt arbetsrum.

EN AV DEN SVENSKA RUNDRADI-
ons flitigaste och mest populära föreläsare
är utan gensägelse professorn i anatomi
vid Lunds universitet, Ivar Broman. Då
hans namn står på kvällens radioprogram
äro lyssnarna redan i förväg säkra om en
både lärorik, intressant och rolig kvart.

Hur professor Broman egentligen hinner
med att vid sidan om sitt maktpåliggande
universitetsarbete, sina vetenskapliga forsk-
ningar, sitt flitiga författarskap och sina
mångahanda konstnärliga och kulturella in-
tressen även ägna sig åt populärvetenskaplig
föreläsningens verksamhet, är nog för de flesta
tämligen gåtfullt.

Måhända kan man söka förklaringen i
hans stora arbetsförmåga och verkliga ar-
betsglädje och kanske också i det tanke-
lugn han finner i det vackra och konstnärliga
hem han och hans hustru rätt sig
i det norr om Lund belägna villasamhälle,
vilket efter huvudparten av sina villaägare
allmänt kallas Professorsstaden.

»Vi ha byggt inifrån och ut», berättar
fru Broman, då jag en stormig kväll sökt
mig ut till dem i deras ombonade och var-
ma hem, »en hel vinter gjorde vi inget an-
nat på lediga stunder än planerade och
ritade och möblerade.»

Att professor Broman gick mycket grund-
ligt tillväga och inte nöjde sig enbart med
en vanlig byggnadsritning, därom vittnar
den lilla pappmodell av villan, som han
våning efter våning, rum för rum klippt
till, klistrat samman och möblerat och vil-
ken förvaras i det Bromanska hemmet som
ett minne från denna planerandets lyckliga
tid.

Professor Broman var emellertid inte blott
sin egen arkitekt utan också, då det gällde
någon knepig detalj sin egen byggmästare.
Och sålunda hände det mera än en gång,
att fru Broman vid en inspektion av bygget
fick se sin man uppkleven på en stege
och iklädd vit rock med mursleven i han-
den utförande ett arbete, som byggmästa-
ren förklarar utförbart.

*Det är inte bara radiolyssnaren landet runt, som
känner professor Ivar Broman, som populär-
vetenskaplig förf. till arbeten om människans
härstamning o. d. har hans namn gått till
många svenska hem. Här får man höra, hur
han själv har det hemma hos sig.*

År 1908 för jämnt tjugu år sedan stod
villan färdig, och herrskapet Broman kunde
äntligen flytta in i eget bo.

Rosenvillan, som om sommaren är över-
vuxen med skärblommade Dorothy Per-
kins är i söder, öster och väster uppförd
i två och tre våningar — för solens skull
— men i norr endast i en.

Från entrén, som är prydd med dov-
hjorts-, rådjurs- och antilophorn, och över
vilken ljuset faller genom ryggskölden av
en sköldpadda, leder till höger en dörr
in till professor Bromans arbetsrum, un-
der det att det stora musikrummet skym-
tas rakt fram mellan ett par praktfulla ke-
lims.

Arbetsrummet, som ligger fullkomligt av-
skilt från den övriga våningen och vars
helgd ytterst strängt respekteras av famil-
jens samtliga medlemmar, ja, så strängt,
att inte ens husets yngsta och enda lilla
dotter, Erna, vågar smyga sig dit in utan
knackning på dörren, får sin huvudsak-
liga belysning från ett stort, mot söder
vättande fönster, invid vilket professor Bro-
mans skrivbord är placerat på en varmt
röd matta.

Tre av rummets väggar äro klädda med
höga bokhyllor, fyllda med huvudsakligen
anatomisk och naturvetenskaplig litteratur.
På en av hyllorna stå professor Bromans
egna läroböcker i anatomi och embryologi,
de allra flesta avfattade på tyska språket,
men även översatta till andra språk, en
del även till — svenska, och använda vid
så gott som alla utländska universitet, och
på en annan hylla kapsel invid kapsel, in-
nehållande särtryck från all världens veten-
skapsmän.

»Här skall ni få se något lustigt», säger
professorn och visar på en karmstol med
ett parant mönster i flamskvävnad, »kan ni
gissa, vad det här mönstret skall före-
ställa?»

Efter en stunds granskning kommer jag
till det resultatet, att mönstret föreställer
några knippen havstång, ja, jag är till och
med fullkomligt övertygad därom.

»Nej», skrattar han, »så poetiskt är det
inte», och han slår upp en sida i sin Em-
bryologi och visar mig en förminskad bild
av det flamska mönstret, vilket helt en-
kelt framställer tvärsnittet av ett tarmslyn-
gepreparat från ett människoembryo med
just de vackra och egendomliga färger ett
dylikt preparat genom behandling i olika
färgvätskor erhåller.

Och han visar ännu ett preparat — tvär-
snittet av nosen hos ett ödleembryo, vil-
ket vävts även det i sina preparatfärger
till en soffkudde.

»Något särskilt märkvärdigt är det ju
inte», säger han och lägger kudden till-
baka på dess plats. »Det enda trevliga
med dessa mönster är, att vi få vara ensam-
ma om dem.»

Man och hustru ha här som överallt
i hemmet arbetat tillsammans, professor
Broman har ritat mönstren, och fru Bro-
man har med skickliga fingrar plockat in
dem i flamskvävna ränning.

Förutom sin vetenskap har professor Bro-
man haft tre olika »vurmar» i sitt liv —
den första var kopparstick, den andra mi-
niatyr målningar på elfenben och den tredje
och sista är etnografika. Av hans första
och sista »vurm» ser man också spår i ar-
betsrummet, på en av väggarna hänger
en del utsökta franska och engelska kop-
parstick och på ömse sidor om kakelugnen
en del etnografika — ett svärd, underbart
vackert i formen, små kombinerade sitt- och
liggstolar, fint och väl arbetade, ett par
afrikanska anbilder i svartnat trä jämte flera
andra föremål.

(Forts. sid. 368.)

TOMTENS SKURPULVER
gör köket rent och snyggt.

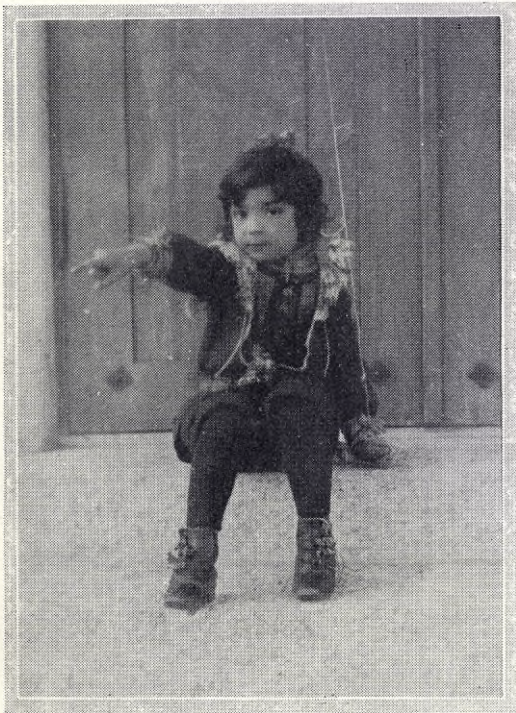

TOMTENS TVÄTTPULVER
gör tvätten bländande vit.

POLLONIUS GÄSTAR MEDELTIDEN

PÅSKEN FIRAS I EN LITEN ITALIENSK STAD

EVA TOPELIUS-ACKE BERÄTTAR UNGDOMSMINNEN.

Faustino, som blev Ackes fosterson.

Våren nalkades. D. v. s. nalkades gjorde den inte som här hemma, tvekande och frusen. Nej, den störtade över oss, blommande och för full musik. Överallt på torg och gator, i parker och gårdar hördes sång, i värsta fall på grammofon. Oj, Marie, O, sole mio, Funiculi, Funicula voro nya och vackra då. Vi reste på några veckor ner till Neapel innan det blev för varmt, och när vi återkommo måste vi besluta oss för att draga norrut. Allt skulle jag komma att sakna, men mer än allt — den lille Faustino. Det tog så djupt, att jag fick mod att fråga hans föräldrar om de ville överlåta barnet åt oss. Efter ett dygns begrundande blev svaret: nej. Hon kunde inte se honom resa. »Vore det bara lite närmare!» Men hon tillade, att skulle hon en gång bli tvungen att lämna sitt barn ifrån sig, så vet hon ingen, som hon tryggare kände sig kunna göra det åt, än åt oss. Ord, som jag fick skäl att gömma i mitt hjärta.

Därmed fick jag låta mig nöja, men gråto gjorde både hon och jag.

Sedan kommo några brev under året, alltid med kråk-kravs av barnen, uttydda till: Mi le baci! (Tusen kyssar!) Modern skrev, att var gång det ringde i entrén, ropade Fausto: nu kommer Signora Äva! Och när det inte var hon, sade han hoppfullt: — Den nästa, som ringer är hon.

Fru Eva Topelius-Acke fortsätter och slutar härmed skildringen av sina ungdomsminnen från mannens och hennes Italiarens vid sekel-skiftet. "Familjen Pollonius", som de skandinaviska konstnärskamraterna skämtsamt kalla sig, upplever på hemresan mot Norden en medeltida påsk i en liten pittoresk italiensk stad.

Vi stodo inför påskveckan, den mest katolskt andade av alla de många helgerna, och den önskade vi se sant bigott firad, inte som i Roms kyrkor: »concert» med stråkorkester och operasångerskor och en hela tiden rörlig främlingspublik promenerande fram och åter. Sådant hade vi sett. Nu lockade en liten numera obemärkt, åldrig stad: Viterbo på vägen norrut. Vi reste, sägande ett glatt a rivederci åt vännerna Hultan, Blomman, Giöbel och Ellen Key, säkra att sammanstöta åter i Firenze eller Venedig. Jag rådfrågade signoran om Viterbo och Bagnaja, oss rekommenderade som oförstörd medeltid. Hon förfasades och visste tala om att där fanns inte den ringaste civilisation, inte Cesso i husen! Men hur det var, när hon förstod vår intensiva önskan att fira en from katolsk påsk, hänvisade hon till biskopens syster i Bagnaja, som brukade vara vänlig nog att mottaga »forestieri» (främlingar).

Vi lämnade det solstrålande, vårdoftande Rom och stego från järnvägen mitti medeltiden.

Viterbo! En längesedan fallfärdig storhet, där rutorna i palatsfönstren voro tillstoppade med trasor, men härliga gotiska brunnar ännu gävo staden vattnet. Oss höll det på att gå ganska illa första natten. Det var kallt inom hus sedan vintern och

fanns, som vanligt, ingen eldstad i hotellet. Vålligt och fjäskigt erbjöds oss en »Scaldino», en praktfull antik kopparskål på fot, full med glödande kol. Den ställdes mitt på golvet och värmdes skönt, så vi somnade snart — och tungt. Jag vaknade i gryningen, beklämd av en fruktansvärd huvudvärk. Knappt orkade jag upp och till ett fönster, som lyckligtvis kunde öppnas. Så till Ackes säng. Han sov som en stock. Med yttersta möda fick jag honom att sitta upprätt, men det dröjde en god stund innan den friska morgonluften gav honom liv.

Hela dagen gick förlorad i yrsel och huvudvärk. Padrone och hela personalen sprang hos oss med sifoner, högljudda och bedyrande, att sådant aldrig hade inträffat förr i deras berömda hotell.

Sedan vi hade besett brunnarna och de av tidens tand hårt gnagda palatsen från elfte och tolfte seklet, togo vi en droska och åkte till biskopens syster i Bagnaja.

Det var en liten muromringad by med stadsport i vardera ändan och alla traditioner bevarade sedan skapelsen. Det biskopliga huset vid piazzan var inte svårt att finna, och för oss uppläts en sal, vidsträckt som en katedral och lika hemtrevlig. Höga, djupa fönster, absider, valv och tomma nischer, väggpilastrar med målade kapital, stengolv, iskyla. Men vi aktade oss att beställa eldning.

Acke låg vaken, rökte och tittade i taket. — Vad tittar du efter? — Jo, jag känner mig som i gamla Köhlers perspektivlära, hemmastadd! Jag frågade efter bekvämligheten och hänvisades till en liten kringbygd balkong, varifrån ett rör gick ner, med utfall på gården. Biskopens syster sågo vi aldrig, hon var helt upptagen av det

andliga, och vad kroppslig spis beträffar hänvisades vi till Trattorian på andra sidan torget. Där gavs nu endast fastemat i olja. Men roligt var att se våra gamla hemlandsfiskar: gäddor, stora och långa som folk — bland de vanliga Spigola och Cefalo.

Vi skulle inte ha varit dem vi voro om vi ej hade traskat omkring och upptäckt landet. Komna till en ståtlig park med stängda gallergrindar förmådde vi medelst visitkort och »dricks» portvakten att släppa oss in. En gudomlig park i blom! Villa Laute. Hertiglig domän. Långt inne i lövvalvet varnade vi ruiner, visst inte en oväntad syn i dessa trakter, men alltid intresserande. Komna närmare hörde vi snart en del osköna, dock inte obekanta.

(Forts. sid. 368.)

Fru Eva Acke under palmerna.

En god och hälsosam thédryck vinnes icke med vilket thé som hälst. **M. S. KOBBS SÖNER** är den enda firma i Sverige, som uteslutande ägnar sig åt thébranschen under ständig vetenskaplig kontroll.

Begär därför alltid **Kobbs Thé** och godtag ej något annat, om Ni sätter värde på en hälsosam och aromrik dryck.

N Ä R V Å R E N Ä R H Ä R

SKAFFAR MAN SIG EN NY VÅRHATT.

Till vänster: Rak kulle och raka brätten — också en gammal bekant, som dyker upp.

I mitten, överst: De grova, vita halmflätorna är högsta chic för sommaren.

Nertill: Klockhatten med större brätten kommer igen i vår. Till mångas glädje. Här en förnäm modell i svart fin bangkok med genombrutna bårder och ciréband. Samtliga hattar från Gerda Janson & Co. S. Lenkert, foto.

Till höger: Den moderna lilla toquen i grov svart cirétrå. Från N. K.

FASTÅN MAN TYCKER ATT ALLA tänkbara och otänkbara hattmodeller vid detta laget borde vara utnyttjade och något nytt inte stå att uppdriva, så föds det ändå nya idéer. Ingenting är visserligen nytt under solen och idéerna ha väl sin likhet med idéer från förr, men på detaljernas och variationernas fräschör finns ingenting att anmärka. Även i vår ha vi en ny vårhatt att åtrå.

Filthatten som är så ljuvligt praktisk, har nu ansetts för chic så länge att modisterna tydligen längta efter omväxling. Om allmänheten gör det i lika hög grad tillhör det ovissa. Men den böjer sig ju ofta för mode-drottningen. Och därför kommer filthatten kanske inte att synas så mycket i vår som stråhatten. Fina stråflätor, bangkok, grova stråflätor, ja, man ser en hel skala kvaliteter. Och den stora epidemien är grova stråflätor ciré, gärna blandade med filt, men man profeterar nog inte falskt om man säger att det modet snart är billigaste konfektion. Då står sig den mjuka, förnåma bangkoken bättre.

Den lilla hatten utan brätten eller med mycket små sådana kan aldrig ha varit mera i ropet än nu. Toquen ser helt enkelt ut som en liten åtsittande badmössa. I Paris har man t. o. m. lancerat toquen i form av en stickad mössa, annars är det mest små flata blommor som utgöra

materialet i sommartoquen. Och uppskuren över vänstra ögat skall den naturligtvis vara som alla små hattar av årgång 1928.

Men hatten med stora brätten upplever också en renässans bredvid toquen. Och ju längre fram på sommaren vi komma desto mer kommer den att synas, om Paris får sin vilja fram. Och varför inte? Vi ha sett de små hattarna nästan till leda snart, låt vara att de äro praktiska, och det kan vara angenäm omväxling med något annat. För att inte tala om hur påfrestande hatten utan brätten är för många ansikten. De större, skuggande smickra betydligt mera. Och vem behöver inte bli smickrad? Därför hälsa vi den stora hatten välkommen.

Ja, nog har man möjligheter att välja en vacker vårhatt. Man provar hatten, medan snöyran förmörkar luften och man får taga fantasien till hjälp för att föreställa sig en blå himmel och grönska. Men människan är evigt optimistisk.

—e.

Professor Alma Söderhjelm har nu börjat sina föreläsningar vid Åbo Akademi och inrättat sitt nya hem i den anrika kuststaden. Här ses professor Söderhjelm med en elevgrupp, som hon inbjudit till sig på extra föreläsning.

JOFUROL

TEKNISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

Slut med bladlössens regemente,

om Jofurool-Bad sprutas över växterna. Finnes i flaskor från kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer.

En marionett i aktion.

FÖR BARN MELLAN FEM OCH NITTIO ÅR

DEN BERÖMDA ITALIENSKA MARIONETTEATERN
SOM KOMMER TILL SVERIGE.

I denna månad kommer den berömda italienska marionetteatern till Stockholm, sedan den redan erövrat Köpenhamn med storm. Här presenteras den originella teatern av Astrid Ahnfelt genom en liten sicilianska, vars syn på teatern ger en inblick i dess betydelse för det italienska folket.

MAN SÄGER, ATT JAPAN ÄR BARNENS paradiset. Detsamma kan visst med fog sägas om Italien, där barnen äro som levande blommor och föremål för en kult, som har någonting av tillbedjan. Marionetteatern har ju mycket gamla traditioner i Italien, särskilt nere på Sicilien. Därifrån har utgått mer än en berömd skådespelare.

Så skrev en gång en liten tioårig sicilianska om Catanias allra märkvärdigaste marionetteater. »På eftermiddagen hittade farbror Nino på något så roligt. Han tog oss med till Catanias allra märkvärdigaste marionetteater. Den var redan stängd för sommaren, men det gjorde ingenting, för vi hade inte kommit för att få se dockorna spela.

Vi hade i stället kommit för att få se teatern, där Giovanni Grasso spelade med dockorna, innan han blev en så berömd man. Nu reser han kring hela världen och spelar riktig teater och kommer människor att gråta — skratta också när han vill det. Och han har fått så många skänker av kejsare och kungar och drottningar, men han skickar alltsammans till sin mamma, som är så stolt över sin son.

Vi voro inne bakom scenen och tittade på dockorna, som voro förfärligt vackra, och allesammans hade lösa huvuden, som man kunde lyfta av och byta om. Alla krigare hade riktiga rustningar av den finaste brons, för tenn skulle inte hålla, när de slåss med varandra, sade Signora Grasso.

Och alltid är det Siciliens historia de spela. Farbror Nino sade, att marionetteatern och arbetskärrorna med sina målningar, som visa hur fransmän och andra utlänningar blivit bortkörda, utföra en mission.

Jag frågade honom vad mission betyder, och han sade, att det är någonting, som hindrar fosterlandskärleken att dö ut. Han är då lustig, farbror Nino! Alldeles som om det skulle behövas marionetter och målningar för det! Det fanns marionetteatrar i Messina med, och alla kärrorna hade sådana vackra målningar. Marionetterna blevo nog begravda under ruinerna och målningarna på kärrorna äro så dammiga, men vi älska vår stad lika mycket för det. Signora Grasso hade så vackert vitt hår, men hon var så enkelt, så enkelt klädd, fast hennes son skickar henne så mycket pengar.

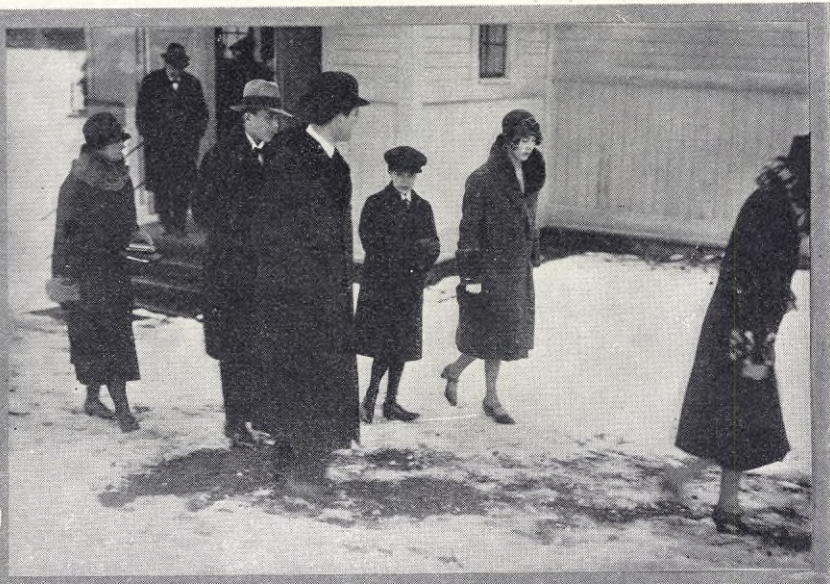
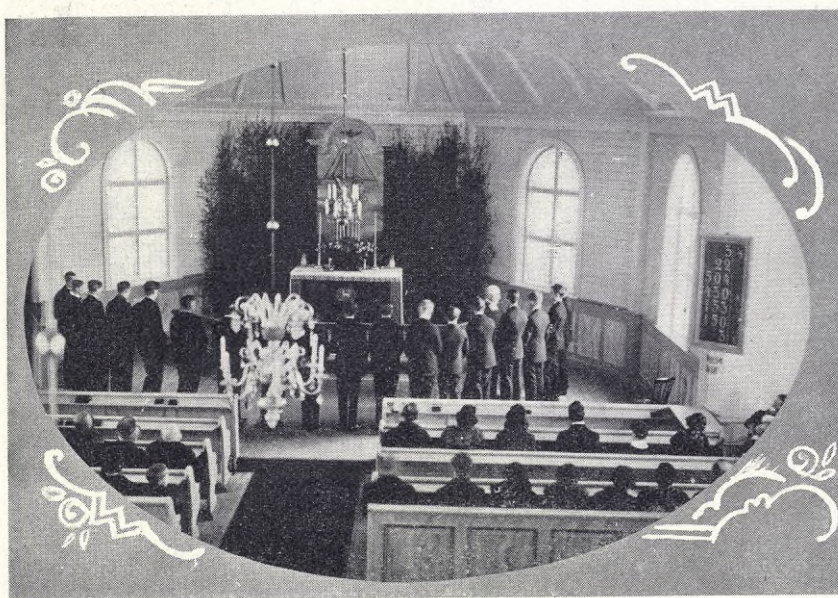
Hennes yngste son sköter nu om marionetteatern, och han har nio karlar, som hjälpa sig. En karl kan bara passa på en docka åt gången, för en krigare i full rustning väger mycket mer än femtio kilo. Men så slår han också de otäcka saracenerna i backen som ingenting. De ha inga fina rustningar, de. De ha bara skynken på sig.»

På den tiden, det är nitton år sedan detta skrevs, voro marionetteaterns mera primitiva, om de än voro lika kära för både gammal som ung.

År 1914 startade Vittorio Poducca »teatern för de små», som genast blevo det romerska teaterlivets karaktäristiska institution, i hög grad gynnad av publiken och pressen, och det dröjde inte länge, innan »teatern för barn mellan fem och nittio år», som den också kallas, började sina glänsande gästspelsturnéer i utlandet.

Poduccateatern kallar sig »komisk-lyrisk teaterensemble i miniatyr för uppförande av operor, operetter, musikaliska sagor, skådespel, farsor, sketcher och baletter. Ensembles sångsolister äro bekanta namn från La Scala i Milano, Covent garden i London, teatro Costanzi i Rom och teatro Reale i Madrid. Dekorationer och kostymer äro gjorda efter skisser av moderna italienska konstnärer. Repertoaren sträcker sig över ett mycket stort område: moderna italienska verk, Stormen av Shakespeare, seriösa operor, férier, dramatiserade äventyrsromaner. I nästan alla stycken äro baletter inlagda.

Italienska kungahuset har givit teatern sitt stöd, och kungen har i Quirinalen låtit inrätta en teater efter mönster av »de smås egen teater». ASTRID AHN FELT.

T. v.: Från prins Bertils konfirmation i Lungsunds kyrka den 30 mars, då pastor Verner Lind förhör konfirmanderna. Prinsen är den fjärde från höger. I första bänken på höger sida synes kronprinsparet. — T. h.: Efter konfirmationen utanför kyrkan. Kronprinsen, prinsarna Sigvard och Karl Johan, prinsessan Ingrid. (Foto: Carlstedt.)

APM
Uttalas "EPEM"

FILM - PLÅTAR - KAMEROR
— PAPPER — TILLBEHÖR —

Generalagentur: FA. APEM
MALMÖ: Jörgen Kocksgatan 4 — STOCKHOLM: Regeringsgatan 9

APM
Uttalas "EPEM"

FLYKTEN. AV GUSTAF ULLMAN

— NU BLIR DET VÅR, KONSULIN-
nan, sade gamla Fina, medan hon serve-
rade sin matmor frukostkaffet.

— Ja. Min sista! suckade och smålog
på en gång den gamla frun. Jungfru Fina
nickade med en säregen, knipslug min.
Invärtets skrattade hon. Så där hade kon-
sulinnan Malla Torellin sagt många jular,
födelsedagar och vårar: »min sista!» Det
var en av hennes små svagheter och dem
borde man respektera, ty hon översåg så
gärna med andras, kanske mycket större.
Jungfru Fina — hon gjorde verkligen skäl
för namnet — iakttog all lämplig hänsyn
till fruns sentimentalitet. Alldeles precis
lagom!

— Våren, sade Fina, den är bra för oss
gamla. Den ger oss värme, men ingen ro!

Telefonen gav en skrällande signal.

— Nej, ingen oro, lilla Fina! skrattade
frun med behärskad nervositet: de börja ti-
digt, och de sluta sent! Hon blinkade med
sina rödkantade gamla ögon utåt hallen,
där jungfrun redan stod vid luren och
tog emot budskapet från yttervärlden.

— Ingen oro! upprepade fru Torellin för
sig själv och ett egendomligt ironiskt grin
upplivade hennes trötta och åldrade, rätt
fula men mycket intelligenta gamla anlets-
drag. Aldrig i hela sitt snart fem och
sjuttioåriga jordeliv hade hon fått ligga på
latsidan. När hon, som tjuguarss flicka av
fattig, men god och ansedd familj blev
gift — ja, blev gift — med den rike
industrimagnaten konsul Torellin, hade
många, både avundsjuka och å hennes väg-
nar fåfänga röster mässat i kör: »Nu får
du det lugnt och bra, lilla Malla!» Nåja.
Bra hade hon väl fått det på mer än ett
vis. Men lugnt? Nej. Det kunde ingen
— åtminstone inte hon själv — sannings-
enligt påstå. Och sanningen höll hon på,
efter bästa förmåga. Samma visa, ungefär
i samma tonarter, hade ljudit i hennes öron
från alla håll, när hon för något mera
än ett år sedan blev änka: »Nu, lilla Malla,

får du lugn och ro! Det blir trösten och lö-
nen. Nu får du det först riktigt bra!»
Någon lön begärde fru Malla inte, knappast
tröst heller, här i livet. Men ett visste hon
nu alldeles tvärsäkert, och det var: att hur
mycket hon än kunde ha ärvt efter salig
Torellin, lugn och ro hade hon inte fått på
köpet! Sedan maken dog och hon blev
den rika gamla änkekonsulinnan, hade hon
först på allvar blivit ett värnlöst rov för
all den tidens oro, flärd och pockande
själviskhet, som han — den hårde och
viljestarke — vetat hålla på avstånd. Han
hade sina sidor, gubben, — åtskilliga goda
för övrigt. Respekt — kanske litet för myc-
ket respekt — hade han med sig. Det hade
fru Malla själv fått lära sig, och onekligen
lidit av. Efter hans bortgång hade hon
dock i högre grad än någonsin under hans
levnad lärt sig värdera den sidan i hans
rent personliga utrustning. — — —

Fina stod, liten och vaksamt pigg, på
matsalens tröskel:

— Det är direktören, konsulinnan! Han
frågar, om han får titta upp om en timmes
tid eller senare?

Frun strök sig lätt över de vita ögonbry-
nen och de rynkade, röda tinningarna.

— Javisst, lilla Fina! Visst får han kom-
ma! Direktören var äldste sonen, genom
arv chef för firmen, en duktig men inte
alltid lycklig affärsman, och framför allt
tyvänn i som privatmänniska mycket om-
bytlig och svårtillfredsställd herre. — Ock-
så för honom, direktör Sten Torellin, hyste
änkefrun en viss respekt, delvis av annat
slag än den hon ägnat sin man. Liksom
fadern var Sten lidelsefullt envis, när han
ville något, men — alltför sällan visste han
riktigt säkert, vad han verkligen ville. Fru
Malla älskade honom — honom liksom alla
sina barn, mågar och svärdöttrar, barnbarn
och barnbarnsbarn med flera fränder och
vänner, bekanta och bekantas bekanta —
men det hade efter makens död kommit in
en tärande ångest, en utslitande hopplös-
het i hennes vidhjärtade kärlek. Den höll
på att förgiftas därav. Hon märkte det själv
med inre, hemlig, växande fasa. Och hon
kunde med de arbetströtta, fina gamla hän-
derna knutna mot bröstet viska i ensamhe-
ten: — Jag orkar inte bära det, jag tager
skada till min själ! Vad särskilt Sten an-
gick, kände hon för honom en slags hjälps-
lös och rådvill skräck, en rädsla mera för
hans skull än för sin egen, och ett förtvivlat
deltagande. — — —

Nu satt han där, eller rättare, än gick,
än stod, och än halvsatt där framför henne
i den stora, eleganta, fastän litet gammal-
dags utstyrda salongen. Dörrarna till mat-
salen och balkongen ut mot avenyen stodo
öppna. Ett dävvet, men svalt luftdrag ström-
made förfriskande in mellan uppslagna ru-
tor och mörka plyschdraperier. Man kun-
de se färgglada glimtar av fuktigt vitblå
himmel och lindars och kastanjers toppar
med grell, skir grönska och lysande, nyut-
slagna blomknoppar. Frun såg dem.

— Nå, min lille gosse! sade hon milt:
nu blir det vår. En skön tid för er unga!

— Unga! fnös direktör Torellin och strök
sig med en otålig åtbörd över det glesa,
men vackert buckliga håret: — den som
vore ung ändå! Och kunde börja om igen,
från början!

— Det är aldrig för sent, lille du! lug-
nade modern oförsiktigt. Hon tänkte ibland
litet för halsstarrigt på hjärtats förnyelse,
själens omvändelse, ett nytt leverne i andlig
mening. Ovisst var, om sonen förstätt hen-
ne rätt. Hans uppsyn ingav henne alla
möjliga farhågor. Hon skyndade sig att
säga:

— Tag dig ett glas madera, eller en kopp
té! Men direktörn böjde sig ivrigt fram,
sittande ytterst på kanten av vilstolens
stoppade sits:

— Nej, mor har rätt! Det får inte vara
för sent! Det är i allra högsta grad på
tiden! Jag hårdar inte ut längre. Passar
Elly och jag ihop? Kan mor själv tänka
sig ett par människor, så omaka som vi?
Det finns inte en sak, inte minsta småsak,
som vi är ense om! Vad hon säger, be-
griper jag nog — alldeles för bra, bevars!
Men hon, hon förstär inte ett ord, som jag
säger, Elly har aldrig förstätt mig!

— Hm. Min lille gosse! var det enda,
fru Malla först kunde hitta på att svara.
Hur många hundra gånger hade hon inte
måst tåligen lyssna på den där litanian!
Hennes Sten hade dock — i motsats till sin
mor — fått välja fritt, liksom fru Elly
å sin sida. Men nog var det sant, att de
på sätt och vis passade rätt illa ihop. De
voro bara alltför lika varandra i sin jäk-
tande, hetsande oro utan grund och utan
mål. Vad var det att göra åt den saken?
Fru Malla visste inte längre någon råd.
Hon undrade blott med bävan, vart sonen
nu ville hän? Visste han det själv? Hon
fick strax besked.

— Mor! utbrast han: vi måste skiljas!
Jag vill det! Mor får inte sätta sig emot
för då reser jag bort från alltsamman —
bort för alltid!

Fru Mallas tunna, långlagda drag hade
stelnat till. Ansiktet blev med ens så under-
ligt smalt och avlångt, det liknade i sin
vissna blekhet nästan en tunn, vit hand.

(Forts. sid. 369.)

Lördagen den 31 mars sammanvigdes i Kungsholms kyrka i Stockholm löjtnanten i italienska armén Arturo Crosi och fröken Galli Hoffmann, dotter till framlidne ingenjören Aug. Hoffmann och hans lika-
ledes framlidna maka, född Potova. (Lamm, foto.)

I Engelbrektskyrkan i Stockholm sammanvigdes torsdagen den 29 mars löjtnanten i Kustartilleriets reserv Nils Winckler och fröken Stina Ödmann, dotter till tandläkaren Sixten Ödmann och hans maka. (Lamm, foto.)

Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Tillfredsställelse och glädje känner den, som vid sina mål-
tider använder Dirigold-Bordbestick. Det är dessa bordbesticks
gedigna, guldglänsande utseende, dess stilrena, eleganta mo-
deller, som göra att över ett bord dukat med Dirigold, vilar
en förnämhet och elegans, som endast Dirigold kan förläna.

Tillverkas endast av
DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)

Försäljning i Stockholm: Birger Jarlsq. 26
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

I DE HUNDRATUSEN BÖCKERNAS HUS

STOCKHOLMS STADSBIBLIOTEK HAR ÖPPNAT SINA PORTAR.

Av personer över 17 år i Stockholm och dess förstäder, hade 2,200 hunnit besöka det nya Stadsbiblioteket i Stockholm på dess första dag. Bibliotekets stadgar sätta i sin liberalitet så gott som inga andra villkor än en åldersgräns. Och för ungdomen och barnen finns också en välförsedd avdelning. Stadsbiblioteket med sina 120,000 volymer, varav omkring 50,000 fritt tillgängliga på öppna hyllor, blev färdigt att mota allmänheten 2 april, också ett värtecken. Med sitt nya, ståtliga stadsbibliotek har Stockholm ryckt upp i första ledet bland hela världens biblioteksförsedda städer. Här nedan några interiörer, tagna på premiärdagen.

Vid disken i centralhallens mittpunkt. Damen med boken andre bibliotekarien fil. mag. Greta Linder.

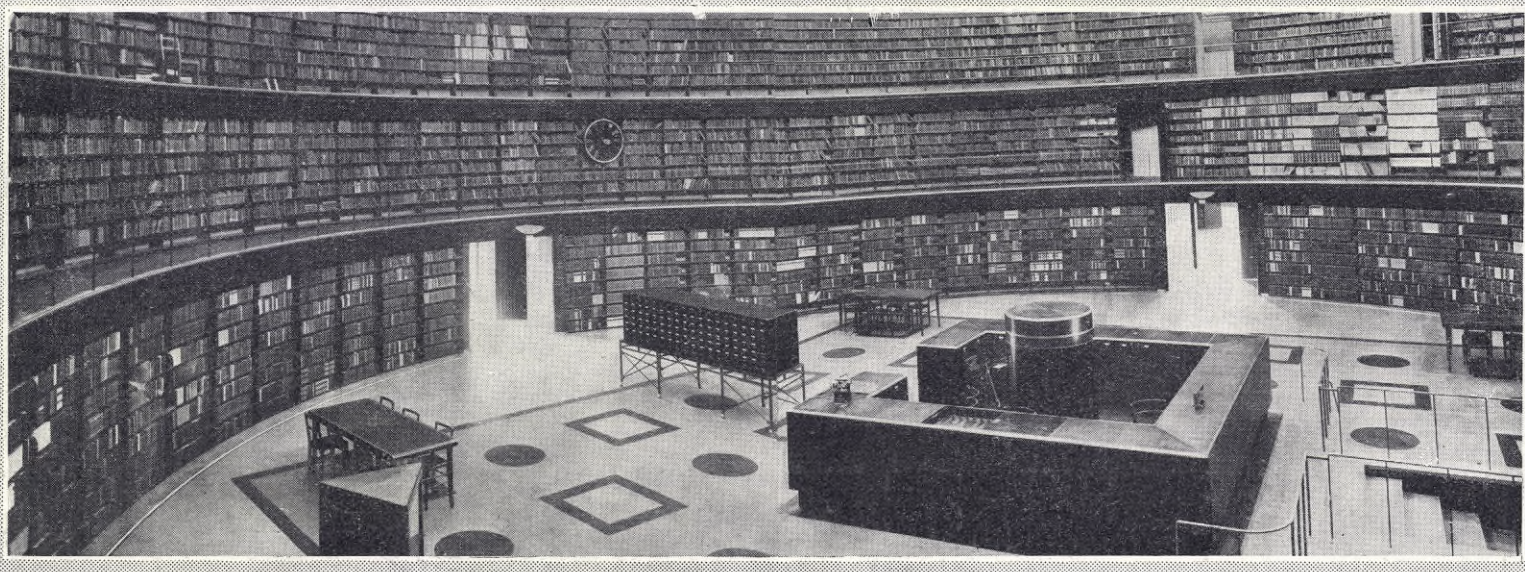
Förste bibliotekarien fil. doktor Fr. Hjelmqvist i sitt ämbetsrum.

I Sagorummet vid Dardels väggmålning med fröken Hildur Lundberg som sagotant.

Barn- och ungdomsbiblioteket kunde redan första dagen glädja sig åt allmänhetens uppmuntran. Föreståndarinnan fröken Hildur Lundberg hjälper de minsta till rätta.

Den stora centralhallen i Stadsbiblioteket.

I D U N S D U K A D E B O R D

EN LYCKAD UTSTÄLLNING PÅ BYGGE OCH BO.

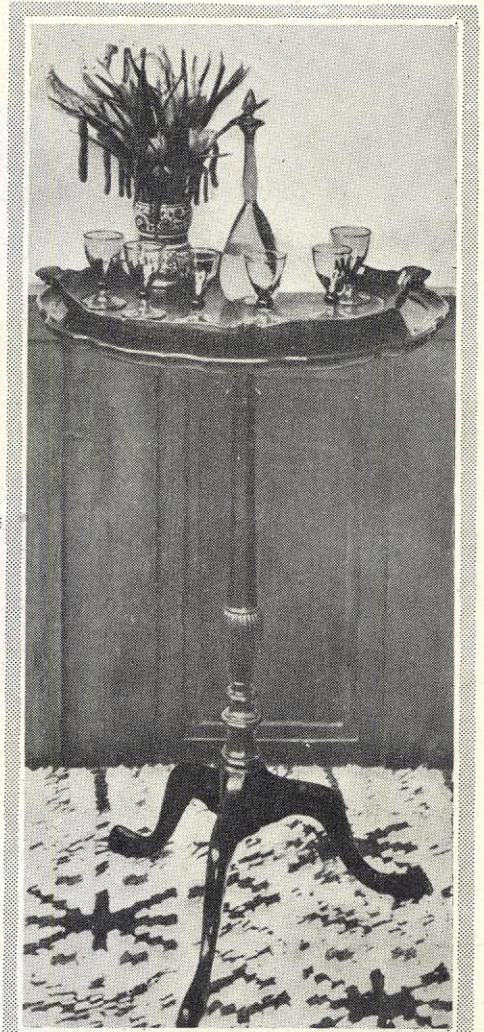
Bland allt sevärt som årets välordnade och tilltalande Bygge och Boutställning i Liljevalchs konsthall bjuder på tilldrar sig Iduns utställning av dukade bord särskild uppmärksamhet. Där kunna husmödrarna studera tio bord, dukade för olika tillfällen i fest och vardags, och där ges många goda idéer i serviser, färgkombinationer, duktyg och inte minst i de utmärkt smakfullt och vackert arrangerade blomsterdekorationerna. Vi tillråda besök å utställningen, men bäst att skynda på, ty den slutar den 15 april.

Ett stilfullt litet kaffebord med bordbricka och servis i tenn (från A.-B. Svenskt tenn), blå mockakoppar (från Kinamagasinet) och blå pärlhyacinter (från Snödroppen) i tennvas

Bord (Harald Westerberg) med smådukar (Grafströms eftertr.) Servisen (Hald, Karlskrona.) Glas (Skrufs Kristallglasbruk.) Silvret (Guldsmedsbol) Bål (Kinamagas.) med vårblommor (Snödroppen.)

Ett raffinerat sätt att servera likör på en italiensk bricka i gyllenfärger och i guldskiftande italienskt glas (från Italienska boden). Bordet från Harald Westerberg och krokus och vårhängen (från Snödroppen) i den lilla vassen.

Ett praktfullt renässansbord i ek (från Harald Westerberg) dukat med venetianskt glas i lila, förgyllda trästakar (från Italienska boden), tallrikar i lila (från Rörstrands utst.), benvit duk med smal guldbård (från Elsa Gullberg) och röda rosor (från Snödroppen). En i färg som material synnerligen lyckad komposition av professorskan M. Lilhberg, som stått för dukningen av samtliga Iduns bord på Bygge och Bo

Till stor middag. Servisen i vitt med guldkant och kristallglasen, (från Rörstrand) matta silverskålar (från Guldsmedsbolaget) gula blommor (från Snödroppen) och mattgröna band mot den bländvita damastduken (från Marks linne-manufaktur) gör ett festligt och förnämt intryck.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

LYDIA KINBERG.
F. Nygren, Stockholm. Maka till direktören Hjalmar Kinberg.
80 år den 14 april.

ANNA TRÄGÅRDH.
Fröken, Göteborg. Under 20 år inspektis vid Myroras barnhem o. ordf. i dess styr.
75 år den 15 april.

GUNILDA TROEDSSON.
F. Mattisson, Ausås. F. d. innehavarinna av Hotell Troedsson, Arild.
70 år den 5 april.

ANNA BROMAN.
F. Liedholm, Vist, Sturefors. Anka efter kyrkoherden i Vist Axel Broman.
65 år den 18 april.

HANNA NILSSON.
F. Rumbäck, Landskrona. Maka till tandläkaren Jacob Nilsson, Landskrona.
65 år den 19 april.

AGNES HAGSTRÖM.
Fru, Stockholm. Maka till disponenten Valfrid Hagström.
60 år den 1 april.

EMMA OLIN.
F. Petersen, Anderslöv. Maka till veterinären Martin Olin.
60 år den 14 april.

LOTTE PALMQVIST.
F. Fornell, Linköping. Maka till kaptenen, frih. C. G. Palmqvist.
60 år den 15 april.

LIDA STJERNBLAD.
Friherrinna, Ystad. F. d. konsertsångerska. Dotter till frih. Edvard Stjernblad.
60 år den 15 april.

HEDVIG MAURITZSON.
F. Hasselqvist, Arlöv. Maka till kyrkoherden Gotthold Mauritzson.
60 år den 18 april.

ANNA OTTERBORG.
F. Pettersson, Göteborg. Maka till förste tullkontrollören Axel W. Otterborg.
55 år den 14 april.

KAIA HERSLOW.
Fröken, Stockholm. Dotter till justitierådet, jur. d:r Ernst Herslow o. hans maka f. Grönn.
55 år den 19 april.

HANNA FRANZÉN.
F. Ringberg, Ölands Gräsgård. Maka till kyrkoherden Erland Franzén.
55 år den 20 april.

SIGRID DAHLMAN.
F. Hamberg, Stockholm. Maka till grosshandlaren Sigurd Dahlman.
50 år den 16 april.

MÄRTA BRANDT.
F. Nilson, Lästringe. Maka till t. f. kontraktsprosten Henrik Brandt.
50 år den 17 april.

SIRI STEDT.
Fröken, Saltsjöbaden. Privatlärarinna. Dotter till assuransdirektören Nils Stedt och hans maka, född Fisker.
50 år den 17 april.

HANNA TRULSSON.
Fröken, Gislöv. Lärarinna i Östra Nöbbelövs församling sedan 1898.
50 år den 17 april.

MATILDA SVENSSON.
Fröken, Örebro. Erhöll vid sin avgång från husmoders- o. översköterskebefattn. vid Örebro lasarett Pro Patrias guldmedalj.

VIRGINIA LETIN †.
Fröken, Göteborg. F. d. flickskolelärarinna. Dotter till språkläraren Gustaf Letin o. hans maka f. Bundsen.
* 1838, † den 22 mars.

TEKLA LUND †.
Fröken, Upplands Väsby. Föreståndarinna vid Vårdanstalten Carlslund (Maria Krantzons minne).
* 1867, † den 8 mars.

Mor får beröm

varje gång hon trakterar de sina med hembakad Rumfordtårta, ty alla känna genast att den anrättats med

RUMFORD

— hälsosamma — Bakpulver

En liten glädjespriderska.

(Forts. fr. sid. 355.)

genstans stod skymten av ett par skor att upptäcka, de voro som bortblåsta. Ändå visste jag att hon varit inne med dem strax förut. Först när jag skulle ta nyckelknippan från det provisoriskt tillriggade arbetsbordet märkte jag att skrivmaskinen stod utan sin vanliga gröna duk över sig. Den låg bredvid och under den stodo skorna nyputsade och blanka med det vanliga hålet bak där sömmen sluppit opp. Marie tyckte — kanske med rätta — att en Remington var ett långt nyttigare instrument än ett par tjocksulade brogues. Därför hade hon täckt över dem så att inte dammet skulle fördärva putsen.

Om en liten stund öppnades dörren och min regnrock kom inspatserande skenbart av sig själv och styrde kurs rätt mot garderoben. Först när den kom närmare och skulle svänga runt skåphörnan blev Marias fryntliga ansikte synligt: Det log sitt vänligaste morgonlöje precis som om det velat säga: se, så duktig jag är. Nog är herrn lång men om jag håller opp båda armarna över huvud så går det ändå. Hon fick en uppmuntrande nick, drog fram en nyklädd stol, klev opp på den och hängde rocken på sin krok. Så stod hon en stund och betraktade sina händers verk. Tydligt fann hon allt ganska gott ty hon slängde lekfullt med armarna och gnolade en liten stump för sig själv innan hon åter rullade ut. Det tog en halv dag att få bort fläckarna på stolen.

På lunchbordet hade hon dukat med en badhandduk snett över ena hörnan och på den stod maten. Att både knivar, gafflar och skedar saknades var inte särskilt överraskande efter morgonens start. Till middagen kom hon ihåg skedarna, nästa dag knivarna och dagen därpå lågo äntligen alla tre på sin plats. Jag började undra hur länge det skulle dröja innan alla förträffliga egenskaper, som stodo i de fina rekommendationerna, visade sig. Jag undrar fortfarande.

En man bör naturligtvis inte lägga sig i köksdepartementets affärer, han kan i alla fall inte se om det är ris eller sago-gryn i en påse. Men hur det var tyckte jag ändå att en hastig inspektion inte skulle skada och klev efter någon tvekan in. På en stol vid dörren låg skärbrådan och på denna lög jämte en nyss inköpt smörklick. Mittemellan fanns kniven, som tydligen använts till bådadera. Där var förklaringen på smörets underliga löksmak om dagarna. Lite längre bort stod en låda med blanksmörja, skoborste och potatis i. Under vattenavloppet från diskbaljan blänkte huven på kaffekvarnen jämte ett tillknackat instrument, som visst skulle föreställa en visp. Vid spiseln gnolade Marie, trygg och självmedveten. Hon hade just kokat någon slags buljong och var som bäst i färd med att sila soppan genom en storhålig spadsked. Jag framkastade blygsamt om inte ett durkslag möjligen skulle vara mer ändamålsenligt men hon påstod att det gick mycket fortare så här. Huruvida detta resonemang var i överensstämmelse med kulinariskt vett vill jag lämna osagt. Mot dess logik fanns ingen invändning att göra, och då var det lika gott att ge sig av.

Byns präst är precis lika vänlig som otvättad. Vid sidan av andaktsövningarna bedriver han också en anspråkslös höns-

avel och brukar då och då knacka på dörren och fråga om man önskar färskägg. Naturligtvis äro de alltid välkomna eftersom det är ont om livsmedel häruppe och allt måste hämtas från storstäderna 300 m. längre ner. Marie skulle hålla räkning på hur många ägg, som lämnades, och för någon tid sedan bad jag henne redovisa för sitt fögderi. »Om vi fått tre ägg till skulle det bara fattas två i tjoget». Det var hennes sätt att säga femton på. »Men kära människa, vi ha ju bott här i tre veckor och det måste ha gått åt fler.» »Jo, men jag räknar aldrig längre än till tjuu. Sen börjar jag på ny kula. Det är så enkelt, så. Förstår inte missieur det? Dessutom får vi inga fler på en tid. Det är för kallt för hönsen att värpa. De blir trånga bak.»

Marie har sitt eget lilla sätt att damma. Med borsten sopar hon ihop en lagom stor hög mitt i rummet och kliver sedan gladeligen i den medan hon gör i ordning nästa. När hon slutat ligger dammet precis lika tjockt som när hon började fastän inte på samma plats. Det befanns därför nödigt att anskaffa en dammsugare, Lux, prima svensk vara. Hon hajade märkbart till när motorn började surra men följde sedan med barnsligt intresse dess glupande aptit på allt vad stoftpartiklar heter. Ända tills hon märkte att luftströmmen fortsatte ut där bak. Då slog hon till ett flatskratt, klapade sig på knäna och sade: »Inte tjänar det nåt till att fortsätta med den där. Vad han äter i den ena ändan spottar han ju ut i den andra». Varpå hon återgick till sitt eget patenterade system med högarna.

Ack, ja, visst har hon berett en många fröjdefulla stunder, den lilla damm- och glädjespriderskan. Men hon kan vara riktigt rörande också.

En dag blev hon tillsagd att kasta bort några vissna blommor som stod i en vas. Hon stirrade oförstående och mumlade något om att eftersom det kommit matjord i trädgården så var det väl strängt taget slöseri. Ett par dar senare fann jag de vissna stjälkarna omsorgsfullt planterade i krukor, som hon radat upp bakom sin säng. En dylik ömsinhet om Floras barn är rolig att bevittna hur primitiv och bakvänd den än må vara. Sen den stunden var det omöjligt att längre bli ond på henne. Inte ens när hon skurade det nybonade golvet med en dyvåt trasa.

Stackars Marie, hon rår inte för att hon är analfabet och ändå tror sig begripa allt i världen. Min svenska arkitekt, som hjälpt till att rätta alla misstag den franske gjort, heter Sven i förnamn och vi ha naturligtvis en hel del att säga varann. Efter en dylik konversation kom glädjespriderskan och viskade hemlighetsfullt: »Jag börjar förstå vad ni säger, det är inte värt att ha några hemligheter längre. Sven på franska är naturligtvis Marcelle. Tänk att engelska ska vara så lätt att begripa.»

En främling förrirade sig in i stugan genom den öppna dörren härom dagen, men tror någon han blev bortmotad? Visst inte. Tvärtom blev han på det mest förekommande sätt visad omkring av Marie, som tyckte finna ett särskilt nöje i att demonstrera det varma och kalla vattnet i köket. I vardagsrummet fann jag det värda paret framför fönstret och kom just lagom för att höra hur hon med stolthet berättade om värmpannan i källaren. »Det ligger en hel binga

rör i väggarna som värmer hela huset. Och kan ni tänka er, till och med de här elementen kan bli riktigt heta ibland, är det inte skojigt?» Den gången fick hon en mild förmaning att inte släppa in främmande människor. Men av hennes uttryck kunde jag förstå att detta innebar en gruvlig besvikelse, det verkade nästan som om hon väntat få beröm i stället. Kanske hade hon bespetsat sig på att bli någon slags föreläsare för turister i byn. Man kan aldrig veta.

I går kväll satte hon ändå kronan på verket och överträffade faktiskt sig själv. Det var ett strålande månsken, en sådan där afton när det gamla rovridarnästet badar i kallt, vitt ljus och man tycker sig skimta saracenska brynjor och kroksvärd i portgångarnas djupa skugga. Då verkar byn som ett trolleri eller som kulisserna till någon romantisk opera, det är som om man flyttades tillbaks några hundra år i tiden och man bara väntar att se skymten av en guldkräddad slängkappa i gathörnet och höra det spröda knäppet från någon älskogskrank trubadurs luta förklunga i den frostigt klara nattluften. Marie kom ut på balkongen. Först stod hon som trollbunden och gapade, sedan kom det lugnt och sävligt: »Kors, finns det måne här? Det hade vi aldrig hemma.»

Om några dar flyttar hon. Naturligtvis får hon precis samma svarvade betyg som hon hade när hon kom.

Ty jag tycker fortfarande synd om Marie — men ändå mer om hennes nästa arbetsgivare.

PEWE.

Också ett elektriskt hembiträde.

(Forts. fr. sid. 357.)

den som betalar både bilar och cykelbud från affärerna. Husmodern eller hembiträdet bör helst som en klok fältherre överblicka sina hjälptrupper, innan hon skrider till aktion. Om man börjar vispa en smet till en kaka och sedan störtar till telefonen vid upptäckten, att sockret tagit slut har man på en gång begått en hel rad felgrepp: slösat med sin egen och andras tid, ansträngt leverantörens förmåga i onödan, äventyrat kakan — slöseri både med pengar och nerver — föregelse om den blir misslyckad o. s. v.

Men den husmor, som telefonerar, går miste om det stora nöjet att gå på torgen och i hallarna och välja själv.

De större livsmedelsaffärerna i Stockholm ha särskilt lagt an på telefonförbindelsen med kunderna.

Nordiska Kompaniets livsmedelsavdelning t. ex. gömmer många hemligheter och finesser i sina vinklar och vrår. Bl. a. en hel stab tränade unga damer, vilka lika bra som Luthers lilla katekes på sina fem fingrar kunna smör- och äggpriser för dagen, priser på kött och fisk, vilt, fågel, knäckebröd, kaffe, socker, té och mycket annat. Var och en av dessa unga sköna damer har sin särskilda rayon, så att om frun från Lidingön ringer och frågar vad gäddan kostar, får hon tala med sin fröken, som säger henne, att torsken i dag är finfin och att i morgon blir lammköttet 10 öre billigare på kilot än i förra veckan och att det kommit direkt från Gottland.

Chefen för livsmedelsavdelningen disponenten H. J. Oldenburg anser absolut utvecklingen peka mot att husmödrarna taga telefonen till hjälp vid uppköpen — som

Dörrarna

till Konsumtionsföreningen stå alltid öppna för dem, som vilja ordna sin hushållning rationellt.

— Ha vi lilla fru konsulinnan inne och uppe? Jo, jag ser det! God dag, lilla Fina, för resten! Och se, fru direktörskan! Tusen god dag, kära Elly! Det var konsulinnans yngre son, kompositören, herr Lage Torellin, som kom på oanmält, men alltid väntat besök. Även hans verkliga ärende kunde fru Malla — gamla Fina och fru Elly med för den delen — gissa på förhand. Den sistnämnda bröt litet brådstörtat upp. Hon omfamnade änkefrun, som ursäktade sig att hon förblev sittande. Direktörskan hade helt återvunnit sin fattning.

— Ja, tack då för i dag, lilla svärmor, och sköt om sig.

— Tack, lilla Elly! Hälsa småttingarna och — och Sten! sade fru Malla och kysste på fingertopparna. Lage tog hennes hand och kysste den.

— Nå, min lille gosse! Änkefrun klappade honom på ryggen som om han verkligen varit en helt liten pys, och inte en stor, fetlagd ung herre med blossande kinder och egendomligt glupska ögon under en förtidigt kal, mycket hög panna. Honom behövde hon inte bjuda eller truga. Han tog för sig av både vinet, téer, kakorna och citronen, som han ogenerat sög ur, smackande och grinande som en barnunge. Sedan lade sig hans vackra, men litet för frodiga ansikte i dystra veck.

— Jaha, det var det, lilla mor! började han. Och mor är kry som vanligt!

— Tack, lille Lage! Kanske litet tröttare än vanligt! Men hur mår du och tonkonsten?

— Åh, mor är trött? Då skall jag inte längre besvära mor! Ack, konsten? Käraste lilla frun! Om hon visste, vad den kostar, kostar av kraft, viljans, nervernas, hjärnans kraft! Och vad den — —

— Kostar pengar? inföll frun milt. Lages min ljusnade i lämplig mån. Tacksamt leende framförde han sin gamla, av vanan väl inlärd läxa. När kassafebern var stillad, spelade han oombedd en enligt utsago splitterny komposition på flygeln och sprang upp. — Vackert, vad? utbrast han strålände.

— Förtjusande, lille Lage! sade modern. Det skall bli kärt att få höra om den igen en annan gång! Han förstod. Gumman behövde ro. Det unnade han henne nu. På tå gled han ut ur salongen.

— Våren söker, frun! sade jungfru Fina, när hon efter middagen hjälpte sin matmor till vila på chäslongen i lilla hörnkabinettet. Konsulinnan svarade inte, men lät tröjänarinnan stoppa pläd och filt om henne. Det skulle ju snart vara tédags igen. Frun hade heller inte slumrat en halv timme, då det ringde på tamburklockan. Den gamla spratt upp. Både hon och Fina kände igen den ringningen.

— Fru Ulla! tänkte de. Fina öppnade. In steg fru Mallas äldsta dotter, änka liksom modern och mycket förmoden. Sina barn — vilka mormodern gärna velat se — hade hon inte med sig, men väl en bjäfsande miniatyrvovve, som gamla frun ärligt avskydde. Det blev té och kakor och kex och marmelad. Och så kom det, som fru Malla även nu var förberedd på, som en hagelskur:

— Hör nu, mor, i går var både Sten och Lage uppe hos mig. Låt inte Sten skiljas! Det är bara rätt åt honom. Åt henne med, för resten! Varför ska' de få stålla till skandal? Hon ruskade den gamlas arm.

— Nej, lilla du! sade modern blött. Varför?

— Näh! fortsatte den magra och energiska Ulla. Och så ville Lage ha pengar! Av mig! Alltså har han nysst varit här hos mor. Han fick inga. Av mig! Alltså kommer han säkert hit rätt nu. Men mor får inte ge honom mer! Det går inte an, att han plockar mor i oändlighet! — Fru Ulla borrhade sin blick i moderns.

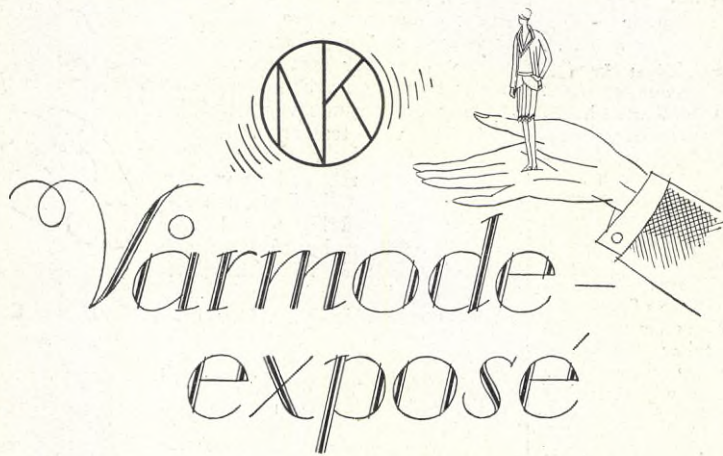
— Lilla barn, sade fru Malla, pengarna får ni ju snart — att trösta er med. Hon log milt ironiskt. Mycket oviss om resultatet av sitt besök avtågade fru Ulla.

— Lilla Fina! sade konsulinnan fram mot kvällen. I morgon få vi börja packa. Jag måste resa bort. Inte för pengarnas skull! Men jag måste tänka på min själ.

— Det blir väl bra med det, svarade den gamla jungfrun, medan hon halvt ledde, halvt bar frun till sängen. Mot vanan somnade konsulinnan rätt tidigt. Efter portens stängningstid, ringde det i tamburen. Ursinnig öppnade jungfru Fina för att få fräsa: vet hut! Men där ute fanns ingen att se. — — —

Morgonen därpå sökte Fina förgäves väcka fru Malla. Hon hade rest bort till en annan värld. Hon hade flytt.

GUSTAF ULLMAN.

som börjar måndagen den 16 dennes blir vårens stora modeevenemang. De arrangemang NK i år vidtagit överträffar allt vad hittills förekommit. Vårens mod i alla dess skiftningar kommer att belysas genom eleganta utställningar, demonstrationer av modenytt på levande mannekänger i Lunch- och Terummen m. m. Se i övrigt våra annonser i dagspressen!

A/B NORDISKA KOMPANIET

Det bästa mor hade
— Holmaduken — lade hon på bordet. Holma dukar ha beundransvärt vacker och glänsande yta, diskreta, fina mönster och hållbarhet i årtionden.

HOLMA
DUKTYGER, SERVIETTER,
HANDDUKAR, LAKANSLÄRFT.

"Riddaren i grönt fält"

Holma-Helsinglands Linspinneri- & Väfveri A.-B.,
Madängsholm & Forssa.

rosor, med vilka hon prytt sitt svarta hår.

De promenerade utmed Guadalquivirs stränder under de blommande orangeträden.

Var det våren, som förlänat hennes ögon denna underbara glans? Eller var det kanske...

Då de kommo in i skuggan av några höga myrtenråd, slog den unga flickan plötsligt sina armar om Juanitos hals, tryckte honom häftigt intill sig och viskade: "Jag älskar dig."

Och medan klockorna ringde påsk, växlade de två femtonåringarna sin unga kärleks första kyss.

BOKNYTT

Olle Holmberg: *Madonnan och järnjungfrun*. Albert Bonniers förlag. Med kännedom om allmänhetens smak för det lätta godset, såväl i avseende på teater som litteratur, kan det vara ägnat att förvåna när en samling essayer på kort tid utkommer i tvenne upplagor, men Olle Holmberg har en förmåga att kåsera om ganska djupsinniga ting på ett sådant sätt att även den vetenskapligt oskolade blir intresserad och tvingas att tänka över problemen. Han väcker begäret efter att få veta och kunna mer, denne författare, och i så måtto äro hans reflexioner uppfostrande i en djupare bemärkelse. Han äger ett sällsynt klart och skarpsinnigt ingenium, men han lämnar också plats för känslan och fantasien, och när han berättar eller filosoferar, gör han det så träffande och underhållande, att man har känslan av att tillbringa sin tid i ett angenämt och spirituellt sällskap.

Grundtanken i Olle Holmbergs essayer är förhållandet mellan det goda och det onda, de tvenne livsprinciperna, av vilka den ena icke kan tänkas utan i motsatsförhållande till den andra. Det onda, det är den bistra verklighet som representeras av Järnjungfrun i Nürnbergers slott, det hemiska tortyrinstrumentet som i sina inandömen överlämnade sina offer åt en kvalfull död. Det goda rör sig på ett immateriellt plan. Det är bönerna och andakten inför madonnan, det är människans eviga längtan från det smärtfyllda livet in i drömmarnas och poesiens värld. Men så irrationell är tillvaron, och så tillspetsat problemet, att det just är den kvalfulla verkligheten och reaktionen mot världens smuts och elände som i alla tider tvingat fram sin egen motsats, ljuset, hänryckningen och idealen, detta, för vilket martyrer och hjältar offrat sina liv. När striden mel-

lan gott och ont upphör, när Järnjungfrun har rostat ned och madonnan upplöses i sina rökelseskyar, då har också livet självt, i de former vi tänka oss det, upphört. Då råder det stora stillståndet och den sublimes likgiltigheten över världen.

Författaren har med konst och skärpa mejslat ut problemet även i de övriga essayerna.

Albert Engström: *Med penna och tallipa*. Albert Bonniers förlag. Det är många skiftande toner Albert Engström äger i sitt instrument och som han framlockar med virtuosmässig säkerhet, men på deras ursprung kan man icke ta fel. Det är Pans lockhorn författaren håller mellan sina händer. På det kan han spela underliga och mystiska melodier

från de småländska skogarna, där skogsfruns blomma doftar i grannarnas skugga och tranbärens revor korsa tuvorna. Han kan trola fram vindens och vädrens gudar, så att man ser vitbrämde vågor piska sitt skum över Ålands stormiga hav, och man kan höra den skrovliga brännvinsbas som tonar ur rospiggarnas strupar. Han är lika mycket en ordets som en linjernas mästare, denne medlem av den Svenska Akademien, och det märkliga är att han kan bevara sin konst så frisk och ursprunglig.

Det är inte så djupsinnigt, vad han ser och förnimmer, men det äger samma charm och omedelbarhet som det penseldrag en konstnär fäster på duken i en benådad stund. Albert Engström äger förmåga att omsätta sina

intryck, utan att de förlora något av konceptionens friskhet. Man känner igen hans rospiggar, brännvinsmatadorer och småländsbönder, men man tröttnar inte på dem, och kanske dröjer man allra helst vid de historier som äro förknippade med hans egen barndom. Fantasien har här endast hjälpt till att etsa konturerna så mycket fastare och sätta pregnans på skildringen. Författaren äger också ett outtömligt förråd av historier och anekdoter, vilka han serverar med samma något fräcka, men överdådiga humör.

Nordahl Grieg: *Kinesiska daggar*. Albert Bonniers förlag. Det är hetsiga, nervösa, febrila skildringar från ett land där allt jäser, där nytt och gammalt drab-

Vårvindar

börja släppta och damerna gå att se de utsökt stilfulla och tilldragande nya vårmodellerna hos

Kembels

Hamngatan 5. Drottninggatan 65.
Stora Nygatan 3. S:t Paulsgatan 6 B.

bar samman, där en flertusenårig kultur stirrar en modern tid in i ögonen, och där ett tåligt, undergivet och arbetsamt folk till slut reser sig för att kasta av främlingsokets tyranni. Nord- och Sydkina kämpande emot varandra, städer som gå upp i rök och flammor, generaler som med sina böljande fronter vackla från den ena sidan till den andra, engelska pansarkryssare i de kinesiska farvattnen, och några timmar från dessa oroshärdar den tysta och svala friden på en kinesisk tempelgård, där ärevärdiga träd lyfta sina kronor mot marmorbassängernas botten.

Det är icke litet han fått vara med om, den unge norske journalisten som samlat intryck i Kina, förvirrad som det arabeskt-artade mönstret i en gammal österländsk vävnad, men också med dennas sagolika tjusning och prakt.

Ur det rika myllret av händelser, och mot det rörliga folkhavet av kinesiska soldater, kulis, mandariner och glädjeflickor, med inslag av europeiska affärsmän och exploatörer, framtråda några gestalter, märkesmän i det Kina som är under daning: Wellington Koo, Eugen Chen, Chiang Kai-Shek samt kvinnorörelsens ledare, den reformivrare och av sina anhängare dyrkade madame Sun-Yat-Sen.

Nordahl Grieg har fångat dem med intuitiv förmåga och en snabb uppfattning av det karaktäristiska i deras personligheter. Man läser hans raska, intelligenta och temperamentsfulla resebrev med både nöje och behållning.

Gurli Hertzman-Ericson.

LÄSARINNORNAS SPALT

FRÅGOR.

Frågar om någon vill övertaga nya prima fönsterbågar passande för villabyggnad jämte 2 st. villabyggnadsritningar.

I Stockholm.

Vore innerligt tacksam om någon kunde hjälpa mig att få både ord och noter till en sång som börjar: "Nu sol gått ned, nu är det kväll" o. s. v. och refrängen: "Vid Siljans sköna strand" osv. En annan vers börjar: "När drivorna smalt på Mora strand, då kom jag hit till framman land" o. s. v. Sv. amerik. syster.

Har i min ägo en äldre oljemålning med italienskt motiv, signerad "Ida Örwall". Kan möjligen någon av Iduns läsekrets lämna någon uppgift om konstnärinnan vem hon är och var hon verkade? Una domanda.

Äkta **Viking** Silver från 45 Kr. hos Urmakare.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Osten, som länge **NORD OST** kan förvaras

Det händer tyvärr alltför ofta, att en stor del av den ost, som man tagit hem, torkar och måste kastas bort. Det betyder bortkastade pengar. För att råda bot mot detta missförhållande har NORD OST framställts. Den skyddas av sin originalkartong och stanniolumslag och torkar icke. Ingenting behöver förfaras.

Ni måste i Edert eget intresse prova NORD OST - osten utan kant. Köp redan idag hos Eder handlande en originalkartong om antingen 1 kg eller 1/4 kg. Den är läcker och hållbar och Ni blir belåten.

Pröva NORD OST - och Ni köper NORD OST!

EMULGON

(MED OCH UTAN JÄRN)

är en vitaminrik fiskoljaemulsion, som innehåller Phospho-Energon och kalk.

Är starkt aptitgivande, stärker muskler och benbyggnad.

Synnerligen välgörande för klena och undernärda personer i alla åldrar.

SPECIELLT FÖR BARN.

SÄLJES ENDAST Å APOTEK

GEORG LINDBERG

Som en lek

är det för Viking att giva strålande, hållbar glans åt alla skodon. Låt barnen leka "blanka skor" med Viking, och de lära sig för hela livet att sätta värde på en fin, välputsad fotbeklädnad. Det kommer att ingå i deras begrepp om klädkultur. Men gör det så lätt för dem som möjligt. Låt dem

putsa med Viking!

Skall Ni bort på dans

och Ni tycker, att ingen av Edra klädningar är riktigt fraiche, färga då en av dem med FENIX. Inte ens Er bästa väninna skall sedan kunna känna igen den.

Fenix Hemfärger i tablettor gör färgningen till en enkel procedur. Man löser blott det antal tablettor, som behöves — en tablett färgar 50 gram gods — i vatten och färgningen går sedan som en dans.

Fenix finnes i ett 30-tal vackra och äkta färger — i färg-, kemikalie- m. fl. affärer — i rör om 10 tablettor à 75 öre.

Kallvatten- och varmvattenfärgning.

Följ noga bruksanvisningen.

Tillverkare:

A. W. HERDINS FÄRGVERK,

Falun.

Kungl. Hovlev.

FENIX

HEMFÄRGER I TABLETTER

Tycker Ni om kaffe på morgonen

men ej mår bra därav, så ät en stor portion havregröt eller havremustvälling förut så förtager detta kaffets skadliga verkan.

Gyllenhammar

Man märker skillnaden

när man jämför priset på mejerismör och på Tre Ess, särskilt med nuvarande höga smörpris. Men man märker ej någon skillnad, när man jämför kvaliteten, antingen det gäller smörgåsbordet, matlagningen eller baket, ty Tre Ess smakar, steker och bakar som smör.

Tre Ess

Smakar Som Smör

kostar nu endast hälften mot mejerismör.

Margarinfabrikernas

Försäljnings A.-B.